રાહનુમાએ માઝદયસ્નાન.

જરથોશ્તી ધર્મનીતિ.

અંક પેહેલો.

બીજી આવૃતી.

બનાવનાર,
હોરમજજી નવરોજજી ભોર્ડે.
એલફિન્સ્ટન હાઈ સ્કૂળના આસિસ્ટંટ માસતર.

𐬀𐬴𐬆𐬨 𐬬𐬊𐬵𐬏 𐬬𐬀𐬵𐬌𐬱𐬙𐬆𐬨 𐬀𐬯𐬙𐬌

અષેમ્ વોહૂ વહિસ્તેમ્ અસ્તી.

અર્થ.

અસ્ચાઈ સર્વોત્તમ સદ્ગુણ છે.

રાહનુમાએ માઝદયસ્નાન સભાની કારોબાર મંડળીએ મરહુમ શેઠ દોરાબજી એદલજી કોલાપુરવાલાએ કીધેલી રૂપીઆ દસ હજારની સખાવતના વ્યાજમાંથી જરથોશ્તી બાલકોને ધર્મ તથા નીતિની કેળવણી આપવા સારૂ છપાવી પ્રગટ કીધી છે.

મુંબઈ,
દફતર આશકારા છાપખાનાંમધે
એદલજી માણેકજી વાચ્છાએ છાપ્યું છે.
કોટ :—કાવસજી પટેલ સ્ટ્રીટ, નાં ૮૭.

સને ૧૨૫૮ યઝદજરદી.
સને ૧૮૮૯ ઈસવી.

કીમત બે આના.

રાહનુમાએ માજદયસ્નાન.

જરથોશ્તી ધર્મનીતિ.

અંક પેહેલો.

બીજી આવૃતી.

બનાવનાર,

હોરમજજી નવરોજજી લૉર્ડ.

એલફિન્સ્ટન હાઈ સ્કૂળના આસિસ્ટંટ માસ્તર.

અષેમ્ વોહૂ વહિસ્તેમ્ અસ્તી.

અર્થ.

સચ્ચાઈ સર્વોત્તમ સદગુણ છે.

રાહનુમાએ માજદયસ્નાન સભાની કારોબાર મંડળીએ મરહુમ શેઠ ફરામજી એદલજી કોલાપુરવાલાએ કીધેલી રૂપીઆ દસ હજારની સખાવતના વ્યાજમાંથી જરથોસ્તી બાલકોને ધર્મ તથા નીતિની કેલવણી આપવા સારૂ છપાવી પ્રગત કીધોછે.

મુંબઈ,

દફતર આશકારા છાપાખાનાં મધે

એદલજી માણેકજી વાચ્છાએ છાપ્યું છે.

કોટ:—કાવસજી પટેલ સ્ટ્રીટ, નાં૦ ૯૭.

સને ૧૨૫૮ યઝદજરદી.

સને ૧૮૮૯ ઈસવી.

કીમત બે આના.

જરથોશ્તિ ધર્મનીતિ.

અંક ૧ લો.

સાંકળિયું.

રાહનુમાએ માજદયસ્નાન.

જરથોશ્તી ધર્મનીતિ.

અંક ૧ લો.

પાઠ ૧ લો.

અહુરમજદ જગતનો કર્તા છે.

𐬀𐬰𐬆𐬨. 𐬫𐬋. 𐬀𐬵𐬎𐬭𐬋. 𐬨𐬀𐬰𐬛𐬃. 𐬀𐬰𐬆𐬨.
𐬫𐬋. 𐬛𐬁𐬙𐬀. 𐬬𐬊𐬵𐬎𐬥𐬄𐬨.

અજેમ્ યો અહુરો મજદાઓ અજેમ્ યો દાત વહહુવાંમ.[1]

અર્થ.

હું જે મહારાની ખુદા, હું જે વસ્તુઓનો પેદા કરનાર (છું).

સર્વ વસ્તુઓનો પેદા કરનાર એક સર્વશક્તિવાન સાહેબ છે.[2] સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા, પવન, પાણી, જમીન, ઝાડપાન,

૧ વંદીદાદ ૨૨—ફ૦ ૧.   ૨ ઈજશને હા ૭૦—ફ૦ ૧.

પશુ, પંખી, માણસ, વગેરે સર્વ ચીજ તેણે પેદા કરીછે.[૧] એ સર્વ પેદાએશને જગત અથવા સૃષ્ટિ કહેછે. જગત્કર્તાનું વર્ણન આપણા ધર્મપુસ્તક **અવસ્તા**માં કરેલું છે. અવસ્તામાં જગત્કર્તાનાં નામ ઘણાંછે[૨], પણ **અહુરમજ્દ** નામ અવસ્તામાં વિશેષ ઠેકાણે વપરાયલું છે.[૩] મહાજ્ઞાની ખુદાને **અહુરમજ્દ** કહિયે છીએ. જેમ ખુદા જગતનો કર્તાછે તેમ જગતની સંભાળ લેનાર તથા સર્વનું પોષણ કરનાર પણ તેજ સાહેબછે.[૪] ખુદાને આપણે જોઇ શકતાં નથી કારણ કે તે સાહેબને રૂપ અથવા આકાર નથી[૫], પણ તે સર્વ ઠેકાણે હાજર છે[૪] અને સર્વ વસ્તુઓ જોઈ શકેછે. તે સાહેબ હમેશનો છે અને હમેશાં રહેશે.[૬] તે સર્વમાં મોટો, પવિત્રાઇમાં પૂરો[૭], અને સર્વજ્ઞાની છે. આપણને પેદા કરી તે આપણી કેવી સંભાળ કરેછે! રાત અને દિવસ તે આપણને જાળવેછે. કેવો તે આપણ સૌના ઉપર કૃપાળુ છે! એવો જગતનો ધણી જે **અહુરમજ્દ** તેની આપણે સ્તુતિ કરવી જોઇએ.

[illegible]

[illegible]

તેમ્ રતૂમ્ યજ્મઇદે યિમ્ અહુરેમ્ મજ્દાંમ્ દધ્વાં-ઓઙ્હેમ......વીસ્પ વોહુ.[૮]

અર્થ.

સર્વ ચીજનો પેદા કરનાર અહુરમજ્દ જે પવિત્રાઇનો સાહેબછે તેની અમો સ્તુતી કરીએ છીએ.

---

૧ ઇજશને હા ૧૯—કલ ૪.
૨ અહુરમજ્દ યશ.
૩ ઇજસને વંદીદાદ ૯૦
૪ અહુરમજ્દ યશ.
૫ ઇજશને હા ૪ કલ ૭.
૬ અહુરમજ્દ યશ કલ ૭.
૭ દોઆ નામસેતાએશને.
૮ ઇજશને હા ૭૦ કલ ૧.

નીતિસાર:—આપણને ખુદાએ પેદા કર્યાં માટે તેની આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલવું. ખુદા સર્વ ઠેકાણે જુએછે અને સર્વ ચીજ જાણેછે, તેથી જો કાંઈ ખોટું કામ કરીએ તો કદાચ કોઈ બીજું જોઈ શકે નહિ પણ ખુદા તો તે જરૂર જાણે અને તે સર્વ શક્તિવાન સાહેબછે માટે તે આપણને સજા કરી શકે. તે વાસ્તે સર્વ બાળકોએ તે સાહેબને હરઘડી યાદ કરવો, અને તેનાથી બીહીને કાંઇ ખોટું કામ કરવું નહિ.

દોહરો.

અહુરમજ઼્દ જે સરવનો, છે પેદા કરનાર;
કરો બંદગી તેહની, ડરો બદીથી યાર,

પાઠ ૨ જો.

અહુરમજ઼્દની સેતાયશ.

ભૈરવી—ખ્યાલ.

શું વખાણ મુએ કરિયેજ ખુદા,
  તુજ ખેલ ખરેજ અપાર છે.
કુદરતમાં કૂલ પડે નજરે,
  બહુ ચીજતણા ચમકાર છે.
ગિરિ ગંભિર ને દરિયો ભરિયો,
  નદિનાં જળ નિરમળ સાર છે.
ખુબ ઝાડ, જનાવર, જંગલ ને,
  વળિ આબ હવાનિ શિ બહાર છે.
પૃથ્વીપર ને વળિ પાતાળમાં,
  ભરિયા ખુબ ગંજભંડાર છે;

વળિ સૂરજ, ચંદ્ર અને ગ્રહ તે,
તારાગણનો નહિ પાર છે.
સમજે તારી ગતિ સાહિબ તૂંજ,
ખરો સહુનો સરદાર છે.
સહુ ચીજતણો જગમાંહિ ખુદા,
રૂડી રીતથી તું રચનાર છે.
શિખવા ગતિ તારી તથા ચતુરાઈ,
શું પામરના કંઇ ભાર છે?
તન ને મનનાં સુખનો જગમાં,
એક તૂંજ ખરો આધાર છે.
અમને નેક મારગ શીખવ તૂં.
તેથી સુખ આ સંસાર છે.

પાઠ ૩ જો.

સપેતમાન જરથોશ્ત.

𐬎𐬯𐬙𐬁-𐬥𐬋 . 𐬰𐬁𐬙𐬋 . 𐬁𐬚𐬭𐬀𐬎𐬎𐬀 . 𐬌𐬋
𐬯𐬞𐬌𐬙𐬁𐬨𐬋 . 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬚𐬎𐬱𐬙𐬭𐬋 .

ઉસ્તા-નો જાતો આશ્રવ યો સ્પિતામો જરથુસ્ત્રો.[1]

અર્થ.

ધન્ય ભાગ્ય! આપણે માટે એક ધર્મગુરૂ જે **સપેતમાન જરથોશ્ત** તે જન્મ પાંમ્યો.

---

૧ ફરવરદીન યશ ક૦ ૯૪.

સવાલ—અહુરમજ્દે આપણને શા માટે પેદા કર્યાછે

જવાબ—આપણે ભલા થઈએ અને નીતિને માર્ગે ચાલીએ માટે **અહુરમજ્દે** આપણને પેદા કર્યાછે.

સ૦—માણસ જાતને સંપૂર્ણ નીતિને માર્ગે ચાલવા પહેલાં કોણે શિખવ્યું ?

જ૦—સપેતમાન જરથોશ્ત.[1]

સ૦—સપેતમાન જરથોશ્ત ક્યાંનો રહેવાસી હતો ?

જ૦—"ઇરિનવેજ"[2] નામના ઓહોળા મુલકના "રએ" શેહેરનો **જરથોશ્ત** રહેવાસી[3] હતો.

સ૦—જરથોશ્તના બાપનું નામ શું ?

જ૦—પોરૂશસ્પ.[4]

સ૦—જરથોશ્તની માનું નામ શું ?

જ૦—દોગદો.

સ૦—જરથોશ્તને 'સપેતમાન' કહેવાનું કારણ શું ?

જ૦—'સપેતમાન' નો અર્થ સૌથી પવિત્ર થાયછે અને પવિત્રાઇમાં સર્વ માણસથી **જરથોશ્ત** ચઢીઆતો હતો[5] માટે એને **સપેતમાન જરથોશ્ત** કહેવામાં આવેછે.

સ૦—સપેતમાન જરથોશ્તનો જન્મ ક્યા વર્ષમાં થયો હતો ?

જ૦—સપેતમાન જરથોશ્ત એટલાતો પુરાતનકાળમાં જન્મ્યો હતો કે તેના જન્મનું વર્ષ બરાબર જણાયલું નથી. પણ ૫૦૦૦) વર્ષનીબી ઘણુંક આગમજ તેનો જન્મ થવો જોઇએ એવું પ્રાચીનકાળના ગ્રંથકર્તાઓના પુસ્તકોપરથી માલમ પડેછે.

---

૧ દીનકરદીન ૫૪ ફ૦ ૮૮. ૨ ઇન્જાશને હા ૯ ફ૦ ૧૪.
૩ ઇન્જાશને હા ૧૯ ફ૦ ૧૮. ૪ ઇન્જાશને હા ૯ ફ૦ ૧૩.
૫ દીનકરદીન ૫૪.

સ૦—જરથોશ્તને પેગમ્બર શા માટે કહેછે ?

જ૦—સઘળા ધર્મમાં સર્વથી સરસ જે આપણો ધર્મ-છે[1] તેનો દુનિઆમાં પેહેલો શિખવનાર[2] તથા ફેલાવનાર[3] **જરથોશ્ત** હતો માટે **જરથોશ્ત** પેગમ્બર કહેવાય છે. **જરથોશ્ત** દુનિઆના લોકોની રાહનોમાઇ કીધી હઆને તેઓને ભલો અને સાચો રસ્તો બતાવ્યો.

સ૦ જરથોશ્તની ખુબીઓનું વર્ણન કરો ?

જ૦—જરથોશ્ત પવિત્ર મનનો, સાચું બોલનાર, અને રૂડું કામ કરનાર હતો.[4] **જરથોશ્તને અશો** કહેવામાં આવેછે. **અશોનો** અર્થ **સાચો** થાયછે.

સ૦—અશો જરથોશ્તને અવસ્તામાં કેવા દરજ્જાનો ગણ્યોછે ?

જ૦—જરથોશ્ત પેગમ્બરને આખી પૃથ્વિનો હાકેમ અને સર્વ પવિત્ર માણસોમાં સર્વોત્તમ ગણ્યોછે.[5]

સ૦—અશો જરથોશ્તે કઈ ચીજ પસંદ કરી અને કઈ ચીજને ધિક્કારી ?

જ૦—સર્વ ભલી ચીજોને તેણે પસંદ કીધી[6] અને બુરાઈ તથા બુરી ચીજોને તેણે દુર કીધી.[7]

સ૦—અશો જરથોશ્તે સર્વ માણસના ફાયદાને માટે જે ભલાં કામો કીધાં તેથી તે **અશો** તરફ આપણી શી ફરજ છે ?

---

૧ ફરવરદીન યશ્ત ફ૦ ૯૨. ૨ ફરવરદીન યશ્ત ફ૦ ૯૦.
૩ ફરવરદીન યશ્ત ફ૦ ૮૮. ૪ ફરવરદીન યશ્ત ફ૦ ૮૮.
૫ વીસપરદ કરદો ૨ ફ૦ ૪. ૬ ફરવરદીન યશ્ત ૮૮.
૭ ઇજશને હા ૯ ફ૦ ૧૫.

૪૦—**અશો જરથોશ્ત** દુનિઆના ફાયદા માટે પોતાની પવિત્રાઇ તથા શક્તિ વાપરી માટે તે **અશો** નરની યાદ આપણાં મનમાં કાયમ રાખવી.

·𐬰𐬀𐬭𐬀𐬚𐬎𐬱𐬙𐬭𐬆𐬨 ·𐬀𐬴𐬀𐬎𐬎𐬀𐬥𐬆𐬨 ·𐬀𐬴𐬀𐬵𐬆
·𐬭𐬀𐬙𐬎𐬨 ·𐬫𐬀𐬰𐬀𐬨𐬀𐬌𐬛𐬆

જ઼રથુસ્ત્રેમ્ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ્ યજ઼મઈદે.[૧]

અર્થ.

અશોઇના ધણી **અશો જરથોશ્તને** હમો માનથી યાદ કરીએ છીએ.

નીતિસાર:—અશો જરથોશ્તને પેગમ્બર તરીકે માનવો. તે પેગમ્બર જેમ રૂડાં કામને ચહાતો હતો તેમ આપણે પણ કરવું અને બુરી ચીજ અને બુરાઓથી દુર રહેવું. સઉથી સરસ ધર્મ જેથી આખી દુનિઆનું ભલું થાય તે **જરથોશ્ત** શિખવ્યો તે માટે તેના આપણે ભારે ઉપકારી છીએ. એવા અશો નરની સ્તુતી હમેશાં કરતા રહેવું અને તેનાં ફરમાનો પ્રમાણે ચાલવાથી સુખી થશું એમ સમજવું.

દોહરો.

પેગંબર **જરથોશ્ત**ના, યાદ કરી ઉપકાર;
ફરમાનો સહુ પાળવાં, છે તેમાં સુખ સાર.

---

૧ આઈવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ ૬૦ ૬.

પાઠ ૪ થો.

જરથોશ્તી માજ્દયસની દીન અથવા ધર્મ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

આસ્તુયે દએનાંમ્ માજ્દયસ્નીમ્ . . . . . યા હાઇતિનાંમ્ચા બૂષ્યેઇન્તિનાંમ્ચા મજિ્સ્તાચા વહિસ્તાચા સ્રએસ્તાચા યા આહૂઇરિશ્ જરથુસ્ત્રિશ્.૧

અર્થ.

મજ્દયસ્ની દીનની વખાણ કરૂંછું. . . . . કે જે ખુદાઇ જરથોસ્તીછે જે ચાલુ તથા હવે પછી થનારી (દીનો) માં સર્વેથી મ્હોટી, સર્વોત્તમ અને શ્રેષ્ટછે.

સ૦—ધર્મ એટલે શું ?

જ૦—ધર્મ એટલે ખુદા વિષેનું જ્ઞાન તથા આપણી ફરજ વિષેના ફરમાંનો.

સ૦—ધર્મ શું શિખવેછે ?

જ૦—આ દુનિઆમાં અને આવતી દુનિઆમાં સુખી થવાને વાસતે કેવી રીતે ચાલવું તે ધર્મ શિખવેછે.

સ૦—આપણા ધર્મનું નામ શું ?

---

૧ ઇજશને હા ૧૨ ફ૦ ૯.

જ૦—જરથોશ્તી મજ્દયસ્નની[૨] ધર્મ.

સ૦—જરથોશ્તી મજ્દયસ્નની ધર્મનો અર્થ શું ?

જ૦—જરથોશ્તે શિખવેલો **મહાજ્ઞાની સાહેબને** માનવાનો ધર્મ.

સ૦—એ ધર્મ વિષે અવસ્તામાં શું લખ્યું છે ?

જ૦—જરથોશ્તી મજ્દયસ્નની ધર્મ સર્વેને સુખ આપેછે અને દુનિઆને આબાદ કરેછે.[૨] એ ધર્મ ઉદ્યોગ અને નેકીના કામ કરવા ફરમાવેછે.[૧] એના ફરમાન પ્રમાણે ચાલવાથી સર્વ ઠેકાણે સંપજ ફેલાયછે, કોઈ કજીઓ કરતું નથી.[૩] જુઠાંઓને સજા કરનાર અને સાચાંઓને ખુશાલ કરનાર,[૪] એ ધર્મ છે. ભલા માણસોનું દુઃખ એ ધર્મ ટાળેછે[૫] અને બુરાં કામ કરનારને નુકસાન પહોંચાડેછે.[૬]

સ૦—આપણા સુખને માટે એ ધર્મમાં શું ફરમાનો છે ?

જ૦—એકજ ખુદાને માનવો કે જેણે આખી જગત પેદા કીધીછે, બુરો વિચાર કદી મનમાં લાવવો નહિ; બુરા શબ્દો કદી બોલવા નહિ; અને બુરૂં કામ કરવું નહિ. હમેશાં સારો વિચાર મનમાં રાખવો, મોઢેથી સાચા બોલો બોલવા અને સારાં કામો કરવાં.[૭] આળસાઈને દુર કરવી અને ભલાં કામમાં હમેશાં ગુથાયલાં રહેવું. જૂઠાઓને ધિક્કારવા અને સાચાઓની વખાણ કરવી તથા તેઓ ઉપર હેત રાખવું.

સ૦—જરથોશ્તી ધર્મની ખુબી અને તેના ફરમાનો જાણ્યા પછી તમો દરેક જણે શું ઠરાવ કરવો જોઈએ ?

---

૧ ઈજશને હા ૧૨ ફ૦ ૮. ૨ વીસપરદ હા ૭ ફ૦ ૨.
૩ ઈજશને હા ૧૨ ફ૦ ૯. ૪ ઈજશને હા ૪૩ ફ૦ ૮.
૫—૬ વંદીદાદ ૫ર૦ ૩ ફ૦ ૪૧—૪૨. ૭ ઈજશને હા ૧૧ ફ૦ ૧૭.

૪૦—જરથોસ્તી મજદયસ્ની ધર્મ ખરોછે એમ હું કબુલ કરૂંછું અને તે ધર્મ પ્રમાણે ચાલવાનો ઠરાવ કરૂંછું.

[illegible]

[illegible]

ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જ્રથુશ્ત્રિશ્ વીદએવો અહુર-ત્કએષો.[1]

અ ર્થ .

ખોદાઇ ધર્મ પ્રમાણે ચાલનાર, બુરાઇ, બુરી ચીજો અને બુરા માણસોથી દુર રહેનાર, મજ્દને માનનારો એક જરથોસ્તી થવાનો એકરાર કરૂંછું.

સવાલ—જરથોશ્તી મજ્દયસ્ની ધર્મના ફરમાનોને કેવી રીતે વળગી રહેવું જોઇએ ?

જવાબ—આપણીપર ગમેતેવું દુઃખ આવી પડે તોપણ **જરથોશ્તી મજ્દયસ્ની** ધર્મના ફરમાનો પ્રમાણેજ ચાલવું અને આપણો જીવ ઉગારવા પણ એ ધર્મને છોડવો નહિ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૧ ઈજશને હા ૧ ક૦ ૨૩.

નોઇત્ હે અપસ્તવાને વહ્ઉહીમ્ દએનાંમ્ માજ્દ-યસ્નીમ્ નોઇત્ અસ્તચ નોઇત્ ઉશ્તાનેમ્ચ નોઇત્ બઓધસ્ચ વી-ઉર્વિશ્યાત્.[૧]

અ ર્થ.

તે ભલી મજ્દયસ્ની દીનને કદી ધિક્કારૂં નહિ. હાડકાં છુટાં પડે, જાન જાએ, બુદ્ધિ ગુમ થાએ તોપણ તજું નહિ.

(તન અને અક્કલનો નાશ થવાનો અને જીવ જવાનો જોખમ હોય તોપણ ભલી મજ્દીયસ્ની દીનને કદી છોડું નહિ.)

દો હ રો.

જીવ જતે પણ છોડવી, નહિં જરથોસ્તી દીન,
નેકીથી રહિ તેહપર, ધરવું સત આકીન.

પાઠ ૫ મો.

જરથોશ્તી મજહબની ખુબી.

આસાવરી—પદ.

મઝબ ખરો જરથોશ્તનો જાણો,
જીહાન બધીએ જેને વખાણ્યો. મઝબ—ટેક.
તેવો નથી હકતકેશ્વરે કોઇ,
જાણજો મનથી વિચારી જોઇ. મઝબ૦ ૧
એક ખુદાનો વિચાર છે જેમાં,
સદગૂણ નીતિભંડાર છે તેમાં. મઝબ૦ ૨

---

૧ વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૯ ક૦ ૭.

પૃથ્વિમાં પાક પુરાતન ગણાયો,
મહિમાં સરવથકી મોટો મનાયો. મઝબ૦ ૩
હુમત, હુખ્ત, હુવર્તજ સરખા,
ફરમાન જેના પવિત્ર તે પરખ્યા. મઝબ૦ ૪
મરમ રહ્યોછે એ ધરમમાં ભારી,
કારણ તેનૂં ગાઇએ વિચારી. મઝબ૦ ૫
હુમત તે મનનો જે નેક વિચાર,
હુખ્ત તે વાણી ભલીનો ઉચ્ચાર. મઝબ ૬
કરણી ભલી તે **હુવર્ત** ગણાય,
માયનો એજ તે બેશ મનાય. મઝબ૦ ૭
કુદરતી વિદ્યાને મળતો ધરમ છે,
જેમાં નીતીના અનેક મરમ છે. મઝબ૦ ૮
દોજખ, બેહેસ્તતણો શું વિચાર,
સરવેથી પેહેલે કરી આશકાર. મઝબ૦ ૯
સૂઝાડ્યો સરવ જગતને જેણે,
હદ કરી એજ અથાગ છે તેણે. મઝબ૦ ૧૦
પરમ પિતા જરથોસ્ત પ્રતાપી,
બુદ્ધિ તેની તે શકે કોણ માપી ? મઝબ૦ ૧૧
ધરમમાં નેકી અશોઈનાં નંગ,
રાખે ખરીદ કરી તેને રંગ. મઝબ૦ ૧૨
દુરગુણ દૂર તે દિલથકી ટાળો,
વચન પેગંબરનાં સત પાળો. મઝબ૦ ૧૩
નેકીથી જીહાનનાં દુખ ટળિ જાશે,
જીન્નતમાંહી પરમ સુખ થાશે. મઝબ૦ ૧૪

પાઠ ૬ ઠો.

ફરજંદની ફરજ.

[illegible]

દાયાઓ મે . . . તુઅ્રુષાંમ્ આસ્નાંમ્ ફ્રજ્ન્તીમ્ . . . આંઝોબૂજેમ્ હ્વીરાંમ્ યા મે ફ્રાધયાત્ ન્માનેમ્ચ વીસેમ્ચ જન્તૂમ્ચ દખ્યૂમ્ચ દઙ્હુસસ્તીમ્ચ.[1]

અર્થ.

આપ મને પોષણ કરનારૂં, જાતિ અક્કલવાળું, સંકટમાંથી છોડવનારૂં, પહેલવાન જેવું (જોરમંદ) ફરજંદ, કે જે મારા કુટુંબનું, પાડપડોશીઓનું, શેહેરી ભાઇઓનું ભલું કરે અને દેશની કીર્તિને વધારે.

જુઓ છોકરાં, આપણાં માબાપ પોતાની જીંદગીમાં ઉપર લખ્યા મુજબની મુરાદ ચાહેછે. તેઓ પ્રાર્થના કરીને માગેછે કે તેઓને પેટે જાતિ અક્કલવાળાં બચ્ચાં પેદા થાય. જાતિ અક્કલવાળાં એટલે જલદીથી શિખી ભણીને રૂડી સમજણ જલદી મેળવી શકે તેવાં બચ્ચાં. બીજી મુરાદ તેઓ એ

---

૧ ઇજશને હા ૬૨ ક૦ ૪—૫.

ચાહેછે કે તે બચ્ચાં મોટાં થઈને પોતાનાં ઘરડાં માબાપનું પાલણ પોષણ કરે. ત્રીજી મુરાદ તેઓ એ ચાહેછે કે તે બચ્ચાં તનદરોસ્તી ભરેલાં રહે, ઘણાં જોરમંદ થાય, અને પોતાના માબાપપર, તથા ભાઈબંધપર કાંઈ સંકટ અથવા મુસ્કેલી આવી પડી હોયતો તેમાંથી તે ફરજંદો પોતાની અક્કલ અને કૌવત વાપરીને તે લોકોને છોડવે. એવી મુરાદ માંગવી તે કેવી સારી મુરાદછે ! એ સઘળા ઉપરથી દીસેછે કે ફરજંદોએ માત પિતાને દુનિઆંના સર્વ આદમીઓ કરતાં ઉંચાં ગણીને તેઓની તાબેદારી કરવી. આપણાં માબાપ એવી મુરાદ માંગીનેજ બેસતાં નથી. તેઓએ આપણી સંભાળ લઈ, આપણને અન્ન વસ્ત્ર દેઈ, આપણું દુઃખ કાપી, આપણને પોતાથી બનતું સર્વ સુખ આપીને, પોખીને મોટાં કીધાંછે. તે માટે આપણે જીવીએ ત્યાંસુધી તેઓની સેવા કરીએ તોપણ પાડ વાળી શકાય નહિ.

સર્વ બાળકોની ફરજછે કે પોતાનાં માબાપને નમીને અને માન આપીને ચાલવું અને તેઓ ઉપર અતિ ચાહ રાખવો. તેઓ જે શિખામણ દે તે ધ્યાન ધરીને સાંભળવી. આપણને સુધારવા માટે જે ઠપકો દે તે વાંકાવળી મુંગે મ્હોડે ખમવો. વાતચીત કરવામાં આપણાં માબાપ વિષે માનથી બોલવું. તેઓ ખુશી રહે તેમાં આપણું સુખ સમજવું. જે છોકરૂં માબાપને માન આપીને તેઓના કહ્યા સર ચાલેછે તે મોટપણે સારૂંજ નિકળેછે તથા સુખી થાયછે અને લોકોમાં તેની વાહવાહ થાયછે. સર્વ છોકરાંએ યાદ રાખવું કે માબાપનું કહ્યું હમેશાં કરતાં રહેવું અને તેઓ રાજી રહે એમ ચાલવું એ ખુદાનું ફરમાનછે. રાતનાં બીછાને સુવા જતી વખતે અને સવારનાં બીછાનેથી ઉઠતી વખતે ખુદા પાસે દુવા ચાહવી કે આપણાં માબાપની આ

પાઠને મથાળે તેમજ નિચે જણુવેલી ઇચ્છા પાર પડે અને
તેઓને સુખ સાથની લાંબી જીંદગી તે સાહેબ બખશે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

વો જઇધ્યામિ . અમવઇતીમ્ ફ્રજન્તીમ્ચ ખાપ-
રાંમ . . . નએચિશ્ચ અહ્હાઓ યાસાઇતિ જયાનાઇ . .
નોઇત્ મહ્ર્કાઇ નોઇત્ અએનઙ્હે નોઇત્ અપયતેએ.[1]

અ ર્થ .

તારાથી હું માગુંછું એવું ફરજંદ કે જે હિમ્મતવાન, દુઃખને ધીરજથી ખમનારૂં, મને સંકટમાંથી ટાળનાર, દુઃખ નહિ પોંહોંચાડનાર, અને કીનો નહિ રાખનાર હોય.

દો હ રો .

જે દુખ દે માબાપને, કરિને આગ્નાલોપ,
તેના ઉપર થાયછે, જગકર્તાનો કોપ.

---

૧ ઇજિશને હા ૬૫—૪૦ ૧૧.

પાઠ ૭ મો.

માબાપનો ઉપકાર.

દેશ—ગરબી.

વિસરે, કેમ કહોજી વિસારી,
માત તાત માયા જે તમારી. અહો, વિસરે—ટેક.
બાળાપણથી સંભાળ તો લીધી,
કશી વાતે કસર નવ કીધી,
લીધાં તસદી અમો કાજ ભારી. અહો, વિસરે૦ ૧
થતાં સુખિયાં, દેખી સુખી અમને,
દેખી દુખમાં, થતું દુખ તમને,
એવી મેહેર સદા મન ધારી. અહો, વિસરે૦ ૨
ખાન પાન અમોને આપી,
જ્ઞાનદાનથી કુમતી કાપી,
એથી છૈયે અધિક આભારી. અહો, વિસરે૦ ૩
પાડ વાળિયે કેમ તમારો,
નથી આસરો કાંઇ અમારો,
તોય ગણશું ગુણો સંભારી. અહો, વિસરે૦ ૪
કદી અમપર રીસ જો કરતે,
બચપણમાંહી વેગળાં ધરતે,
વલે થાત ખુદા શી અમારી? અહો. વિસરે૦ ૫
પણ માયાળુ માત પિતા તે,
એવું કદિયે કરે ન જરા તે,
બચ્ચાં પેટનાં દિલમાં વિચારી. અહો, વિસરે૦ ૬
કર્યું આટલું ને જે કરેછે,
હેત અદકૂં જે હૈયે ધરેછે,
એથી કોણ બીજાં સુખકારી? અહો, વિસરે૦ ૭

ગુણ માત પીતાના ભૂલે,
પાપી બાળક દુખમા ડૂલે,
થાય હાલત બહુ દુખિયારી. અહો, વિસરે૦ ૮
હદથી જયાદે જે લાડ લડાવ્યાં,
તેથી સુખ તે મળ્યાં મનભાવ્યાં,
એવી કુદરતી પ્રીત તે ન્યારી. અહો, વિસરે૦ ૯
ખુશી કરવા ખુદાને પ્યારી,
મરજી રાખશું રોજ તમારી,
તેથી બીજું નથી લાભકારી. અહો, વિસરે૦ ૧૦

પાઠ ૮ મો.

શિષ્યની ફરજ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

પોઉરૂમ્ચ નએમે અસ્નિ અપરેમ્ચ પોઉરૂમ્ચ નએમે ક્ષફ્ને અપરેમ્ચ ઉશ્ને ખ્રત્વે વીદ્રવાનહે અષાત્. . યઓનેમ્ આસ્તે.[૧]

અર્થ.

પવિત્રાઇથી અક્કલનાં વધારાને માટે સવાર ને સાંજ જાયુક (વિદ્યાર્થી) બેસે.

---

૧ વંદીદાદ પર૦ ૪ ફ૦ ૪૫.

આપણો ધર્મ જેમ બને તેમ અક્કલનો વધારો તથા જ્ઞાનનો ઉમેરો કરવાની તાકીદ કરેછે. એ ધર્મમાં શિક્ષકનો દરજ્જો ઉંચો ગણેલોછે.[1] આપણે સર્વ સાથે કેવી રીતે ચાલવું અને કેવાં કામો કરવાં તે સઘળાંનું જ્ઞાન શિક્ષક આપણને આપેછે. આપણને સુખી થવાનો રૂડો રસ્તો શિક્ષક બતાવેછે તેથી આપણા પોતાના ભલાંને માટે **શિક્ષક** જે કહે તે પ્રમાણે ચાલવું અને તેમને માન આપવું. દરરોજ વખતસર નિશાળમાં હાજરી આપવી અને શીખવામાં ઉમંગ રાખવો જેથી શિક્ષકનું હેત આપણીપર વધે અને આપણા જ્ઞાનમાં વધારો થાય. જો આપણાથી કાંઈ ખોટું કામ થયું હોયતો તેમની આગળ હિમ્મત પકડી સાચેસાચી વાત કહી દેવી, પણ સજાથી બીહીને જુઠું બોલવું નહિ. નિશાળનાં સર્વ છોકરાં સાથ સલાહસંપથી રહેવું અને તેઓ સાથે માયાથી વર્તવું.

શિક્ષકની આજ્ઞા પ્રમાણે જો આપણે ન ચાલીએ, તેઓ શિખવે તેપર ધ્યાન ન દઈએ અને આળસુ રહીએ તો આપણે અજ્ઞાન રહી જઈએ છીએ જેથી મોટપણે આપણી દુર્દશા થાયછે અને ઘણું પસ્તાવું પડેછે. માટે શિક્ષકને આપણા મા બાપની માફક ગણવા, તેની આજ્ઞા માનવી અને તેમના ઉપર પ્યાર રાખવો. એવી રીતે ચાલવાથી આપણું ભલું થાયછે અને આપણે સુખી થઈએ છીએ.

દોહરો.

સારી વિદ્યા શીખવી, સદગુણ નેકી સાથ;
દુવા ગુરૂને દીજીએ, ભલું કરો જગનાથ.

---

1 કુરઆનશરીફ ૫૪ ફકરો ૯૭.

પાઠ ૮ મો.

ઉસ્તાદનો ઉપકાર.

યમન કલ્યાણ—ઠુમરી.

ઉસ્તાદના ઉપકાર હજારો,
મેહેર કરી જેણે જનમ સુધાર્યો. ઉસ્તાદના—ટેક.

ધન્ય દયાળુ, વિદ્યાદાતા, પાડ તે ભૂલિયે, કેમ તમારો;
જ્ઞાનરૂપી ભલું, અમૃત પાયું, સફળ થયો, જે થકી જનમારો—
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૧.

ટાળી જનાવર, માણસ કીધાં, બોધ આપીને, દિન દિન સારો;
બક્ષિસ બુદ્ધિની, બેશ કીધી, બનિયો વિચારના, બળમાં વધારો-
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૨.

ફોકટ ગરવ, મટી ગયો મનથી, દુરગુણનો ન રહયો, કાંઈ ચારો;
સર કરી લીધું, હુકમ તમારા, દિલથકી માની, કરિયે સુધારો-
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૩.

ગુસ્સે થઈ હિત, અમારૂં ધારી, શિક્ષા કરો તે, સબળ સિતારો;
સુભ મતિરીતીના, પાઠ શિખાવો, તેમ ચાલે આવે, સહુ દુખઆરો
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૪.

ખુલ્લો ખુદાઈ, રસ્તો જે ખાસો, દેખાડ્યો સુખ, અહીં કરનારો;
લીધી ને લોછો, મ્હેનત અમ સારૂ, ભૂલિયે કેમ, અમે ઉપકારો-
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૫.

વચન તમારાં, મન થકી માની, મારગ ધરિયે, જે સુખિયારો;
માસ્તરની શિખ જે નવ માને, રડશે ફોકટ તે, બોઈ જનમારો-
ઉસ્તાદના ઉપકાર૦ ૬.

પાઠ ૧૦ મો.

વખતની ગણત્રી ભાગ ૧ લો.

[illegible]

[illegible]

અસ્‍ન્ય અષવન અષહે રતવો આયેસે યેસ્તિ,[૧]

અર્થ.

પવિત્ર ગેહોના પવિત્રાઇના વખતોને સ્તુતિ સાથે હું યાદ કરૂંછું.

આપણી ભલી દીનમાં એવું ફરમાવેલુંછે કે કોઇબી ચીજનો ફોકટ નાશ કરવો નહિ. હવે આ જીંદગીમાં વખત જેવું અમુલ્ય બીજું કાંઇજ નથી. કોઈ વસ્તુ આપણને અતિ વહાલી હોય અને તે ખોવાઈ જાયતો શોધ કરતાં તે આપણને કદાચ મળી શકેછે પણ ગુમાવેલો વખત કદી પાછો મળતો નથી માટે વખતને ફોકટ ગુમાવવો તે પાપ છે. વખત નકામો ગુજારવાથી જેમ મોટા થઇએ છીએ તેમ આળસાઈ આપણામાં વધતી જાયછે. વળી તે સાથ બીજી ઘણી ખરાબીઓ આપણા તનમાં અને મનમાં પેસેછે માટે વખત કદી વ્યર્થ ગુજારવો નહિ. જે જે કામ કરવું હોય તેને માટે ચોકસ વખત ઠેરવવો અને તે વખતે તે કામ પડતું નાંખી આળસાઇમાં વખત ગુમાવવો નહિ.

સર્વ લોકોમાં વખતના ભાગો કરેલા છે. જરથોસ્તીઓમાં વખતને વર્ષ, ગહમબાર, માહ, રોજ અને ગેહમાં

---

૧ ઇજશને હા ૨ ફ૦ ૪.

વહેંચી નાખ્યોછે. વરસના ગહમબાર છ, મહિના બાર, દરેક મહિનાના ત્રીસ દહાડા અને દહાડાની પાંચ ગેહ ગણવામાં આવેછે.

ચોકસ મહાન પુરૂષના વખતથી તેના નામે ગણાતા વર્ષને સને કહે છે. આપણો સને આપણો છેલ્લો ઇરાની પાદશાહ **યજ્દેજર્દ** ગાદીએ આવ્યો હતો ત્યારથી ગણાયછે તેથી એ સનેને **યજ્દેજર્દી સને** કહેછે. **યજ્દેજર્દ ઈ૦ સ૦ ૬૩૨** માં ગાદીએ આવ્યો હતો માટે એને ગાદીએ આવ્યાને સાડીબારસો ઉપર વર્ષ થયાં. આગલા વખતમાં ઇરાન દેશમાં જે પાદશાહ ગાદીએ આવે ત્યારથી તે પોતાના નામનો સને પોતાના રાજમાં ચલાવતો હતો. **યજ્દેજર્દ** પછી કોઈ જરથોસ્તી પાદશાહ થયો નથી માટે **યજ્દેજર્દી સને** આપણામાં હજુ ચાલુછે.

દો હ રો.

વખત ન વ્યર્થ ગુમાવવો, કરવાં સારાં કામ;
જાય જીંદગી ખૂશમાં, નહિ પસ્તાવો નામ.

પા ઠ ૧૧ મો.

વખતની ગણત્રી—ભાગ ૨ જો.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

રતવો વીસ્પે મજ્દિશ્ત આયેસે યેસ્તિ અયર અસ્ન્ય માઓ યાઈર્ય સરેધ.[૧]

અર્થ.

દહાડાના, દહાડાને લગતા (ગેહોના), મહિનાને લગતા (પખવાડીઆના), વરસોને લગતા (ગહમબારના), અને વરસના સઘળા મહા ઉપયોગી વખતોને સ્તુતી સાથે હું યાદ કરૂંછું.

સવાલ—કેટલા દહાડાનું એક વર્ષ ગણાયછે ?

જવાબ—ત્રણસે સવાપાંસેઠ દહાડાનું.—પૃથ્વિ સુર્યની આસપાસ ત્રણસેં સવાપાંસેઠ દહાડે ફરી વળેછે તે પરથી એક વર્ષની ગણત્રી કરીછે.

સ૦—વર્ષની કેવી રીતે વેંહેંચણી કરેલીછે ?

જ૦—ત્રીશ ત્રીશ દહાડાના બાર મહિના અને તેમાં પાંચ દહાડા ઉમેરી ત્રણસો પાંસઠ દહાડાનું એક વર્ષ આપણે ગણીએ છીએ અને બાકીના પા (૦।) દહાડાની ગણત્રી હાલ લેવામાં આવતી નથી.

સ૦—એ પા દહાડાની ગણત્રી કેવી રીતે લઈ શકાય ?

જ૦—એક વર્ષે જો પા દહાડો તો ચાર વર્ષે એક વધુ અથવા અધિક દહાડો, અથવા ૧૨૦ વર્ષે એક અધિક મહિનો ગણી શકીએ.

સ૦—એ વધારાના દહાડા અથવા મહિનાનું નામ શું ?

જ૦—એ અધિક દહાડો અથવા મહિનો **કબીસાનો** **એટસે** કસરનો વખત કહેવાય છે.

---

૧ ઈજશને હા ૨ ફ૦ ૧૭.

સ૦—છ ગહમબારના નામ દો.

જ૦—મઇધ્યો-જરેમ્, મઇધ્યોશેમ્, પઇતિશેમ્, અયાથ્રેમ્, મઇધ્યારેમ્, હમસ્પથમએદેમ્.[१]

સ૦—વર્ષના છ ગહમબાર કયા આધારપર ગણેલા છે?

જ૦—સરદી અને ગરમીનો વખત તથા પૃથ્વીપરની ચોકસ પેદાયશની મોસમ પ્રમાણે વર્ષની છ રતૂઓ અવસ્તામાં જણાવેલીછે. એ છ રતૂના સંબંધમાં વર્ષમાં છ ગહમબાર ગણેલાછે.

સ૦—જરથોસ્તી મહિનાના નામ દો.

જ૦—બાર મહિનાના નામ.

૧ ફરવરદીન, ૨ અરદીબેહેસ્ત, ૩ ખોરદાદ, ૪ તીર, ૫ અમરદાદ, ૬ શેહરેવર, ૭ મેહેર, ૮ આવાં, ૯ આદર, ૧૦ દેએ, ૧૧ બેહેમન, ૧૨ સપંદારમદ.

સ૦—ત્રીસ રોજના નામ દો.

જ૦—૧ અહુરમજદ, ૨ બેહેમન, ૩ અરદીબેહેસ્ત, ૪ શેહરેવર, ૫ સપંદારમદ, ૬ ખોરદાદ, ૭ અમરદાદ, ૮ દેપાદર, ૯ આદર, ૧૦ આવાં, ૧૧ ખુરશેદ, ૧૨ મોહોર, ૧૩ તીર, ૧૪ ગોશ, ૧૫ દેપમેહેર, ૧૬ મેહેર, ૧૭ સરોષ, ૧૮ રશને, ૧૯ ફરવરદીન, ૨૦ બેહેરામ, ૨૧ રામ, ૨૨ ગુવાદ, ૨૩ દેપદીન, ૨૪ દીન, ૨૫ અરશીસ્વંગ, ૨૬ આસ્તાદ, ૨૭ આસ્માન, ૨૮ જમીઆદ. ૨૯ મારેસ્પંદ, ૩૦ અનેરાન.

સ૦—જરથોસ્તી રોજ અને મહિનાના નામો શા ઉપરથી રાખ્યાંછે?

જ૦—ખોદાએ પોતાની જે જે શકિતઓથી આ જગત બનાવીછે તે શકિતઓને યાદ રાખવા એ માહ અને રોજને તે શકિતના નામ આપવામાં આવ્યાંછે.

---

૧ આફ્રીનગાંન ગહમબાર.

સ૦—ગેહ એટલે શું ?

જ૦—ગેહ એટલે વખત. સૌથી પુરાતન વખતમાં આખા દહાડાના ત્રણ ભાગ કીધા હતા.[2] ત્યારપછી ચાર ભાગ કરવામાં આવ્યા હતા,[2] અને સેવટે પાછલા વખતમાં પાંચ ભાગ કરવામાં આવ્યાછે. એ દરેક ભાગને ગેહ કહેછે.

સ૦—એ પાંચ ગેહના નામ દો.

જ૦—ઊશહેન, હાવન, રપીથવન, ઉજીરન, એવેસરૂથ્રેમ.

દો હ રો.

વખત બતાવેછે વળી, જુઓ જગતમાં આમ,
બધી જીંદગીમાં તમે, કર્યાં કેટલાં કામ.

પાઠ ૧૨ મો.

જરથોશતી ધર્મના મુખ્ય ફરમાનો—
હુમત, હુખ્ત અને હ્વર્શ્ત.

[illegible]

[illegible]

અઇબિગઇર્યા દઇથે વીસ્પા હુમતાચા, હુખ્તાચા, હ્વર્સ્તાચા.[3]

અ ર્થ

તમામ ભલા વિચાર, ભલા સખુન અને ભલી કરણીને હું અખ્તિઆર કરૂંછું.

---

૧ ઇજશને હા ૪૪—ક૦ ૫. ૨ વંદીદાદ ૨૧—ક૦ ૩.
૩ ઇજશને હા ૧૧—ક૦ ૧૭.

સવાલ—જરથોસ્તી ધર્મનાં ફરમાન કેટલાં છે ?

જવાબ—ત્રણ.

સ૦—એ ત્રણ ફરમાન શું છે ?

જ૦—૧. નેક વિચારો કરવા. ૨. નેક સખુન બોલવા. ૩. નેક કામ કરવાં.

સ૦—ભલા વિચાર, ભલા સખુન, અને ભલાં કામને અવસ્તામાં શું કહેછે ?

જ૦—ભલા વિચારને **હુમત**, ભલી વાણીને **હુખ્ત** અને ભલી કરણીને **હ્વર્શ્ત** કહેછે.[1] એ ત્રણ ફરમાનોપર જરથોસ્તી નીતિ ધર્મનો પાયો રચાયલો છે.

સ૦—એ ત્રણ ફરમાનોની મતલબ શી છે ?

જ૦—સર્વને માટે ભલું ઇચ્છવું, સાચું બોલવું, અને સર્વ માણસ જાતનું ભલું કરવું.

સ૦—ઉપલાં ત્રણ ફરમાનોથી ઉલટું આપણે શું શું નહિ કરવું જોઇએ ?

જ૦—બુરા વિચાર નહિ કરવા, બુરી વાણી નહિ બોલવી, અને બુરાં કામથી દુર રહેવું.

સ૦—અવસ્તામાં બુરા વિચાર, બુરી વાણી, અને બુરી કરણીને શું કહે છે ?

જ૦—બુરા વિચારને દુસ્મત, બુરી વાણીને દુજૂખ્ત અને બુરાં કામને દુજવર્સ્ત કહેછે.

સ૦—બુરા વિચાર નહિ કરવા એટલે શું ?

જ૦—કોઇનું નુકશાન કરવાનો વિચાર કરવો નહિ. મગરૂબી રાખવી નહિ, મનમાં ગુસ્સો લાવવો નહિ, અદેખાઇ તથા લોભ, લાલચ કરવી નહિ, કિનો કપટ રાખવું નહિ ઇત્યાદિ.

---

૧ ઇજિશને, વંદીદાદ, ઇ૦

સ૦—બુરી વાણી કાઢવી નહિ એટલે શું ?

જ૦—જૂઠું બોલવું નહિ, સમ લેવા નહિ, ચુગલી કરવી નહિ, ગાળગલોચ કરવી નહિ ઈ૦.

સ૦—બુરાં કામો નહિ કરવાં એટલે શું ?

જ૦—વખત વ્યર્થ ગુજારવો નહિ, તનદરોસ્તી બગાડવી નહિ, કોઇને કાંઈ નુકશાન કરવું નહિ ઈ૦.

સ૦—બુરા વિચાર, બુરી વાણી, અને બુરી કરણી રાખેછે તેની શી વલે થાયછે ?

જ૦---બુરાં માણસો હમેશાં દુઃખી રહેછે, તેઓપર ખુદા ગુસ્સે થાયછે અને મરણ પછી તેઓને ભારે સજા ખમવી પડેછે.

[illegible]

વીસ્પ દુશ્મત વીસ્પ દુજૂખ્ત વીસ્પ દુજ્વર્સ્ત અચિશ્તેમ્ અંહુઇમ્ અશએત.[૧]

અર્થ.

તમામ બુરા વિચાર, તમામ બુરા સખુન, તમામ બુરાં કામ અતિ દુઃખની જીંદગી આપેછે. (યાને દોજખમાં લઇ જાયછે.)

સવાલ—બુરાઓને દુઃખ ખમવું પડેછે માટે આપણે શાથી દુર રહેવું જોઇએ ?

---

૧ વીસ્પ દુમત.

જવાબ—બુરા વિચાર, બુરી વાણી, અને બુરાં કામોથી હમેશાં દુર રેહેવું.

𐬞𐬀𐬌𐬙𐬌-𐬭𐬌𐬗𐬌𐬌𐬁. 𐬛𐬀𐬌𐬚𐬆. 𐬬𐬍𐬯𐬞𐬁. 𐬛𐬎𐬲𐬨𐬀𐬙𐬁𐬗𐬁. 𐬛𐬎𐬲𐬎𐬑𐬙𐬁𐬗𐬁. 𐬛𐬎𐬲𐬎𐬎𐬀𐬭𐬱𐬙𐬁𐬗𐬁.

પઈતિ રિચ્યા દઇથે વીસ્પા દુસ્મતાચા દુજૂખ્તાચા દુજ્વર્શ્તાચા.[૧]

અર્થ.

સઘળા બુરા વિચારો, બુરા સખુનો અને બુરાં કામોને હું ધિક્કારૂં છું.

સવાલ—જરથોસ્તી ધર્મનાં ત્રણ ફરમાનો પ્રમાણે ચાલવાથી શું ફાયદો થાયછે?

જવાબ—જરથોસ્તી ધર્મનાં ફરમાન પ્રમાણે ચાલવાથી આવતી દુનિઆમાં ખરૂં સુખ મળેછે.

𐬬𐬍𐬯𐬞𐬀. 𐬵𐬎𐬨𐬀𐬙𐬀. 𐬬𐬍𐬯𐬞𐬀. 𐬵𐬏𐬑𐬙𐬀. 𐬬𐬍𐬯𐬞𐬀. 𐬵𐬬𐬀𐬭𐬱𐬙𐬀. 𐬬𐬀𐬵𐬌𐬱𐬙𐬆𐬨. 𐬀𐬢𐬵𐬎𐬌𐬨. 𐬀𐬱𐬀𐬉𐬙𐬀.

વીસ્પ હુમત વીસ્પ હૂખ્ત વીસ્પ હ્વર્સ્ત વહિસ્તેમ અહુઇમ અશએત.[૨]

---

૧ ઇજશાને હા ૧૧ ક૦ ૧૦.   ૨ દોવા વીસ્પહુમત.

અર્થ.

તમામ નેક વિચારો, તમામ નેક સખુનો, અને તમામ નેક કામો, (આવતી દુનિઆમાં) ઘણી સુખી જીંદગી આપેછે (યાને બેહેસ્તમાં લઇ જાયછે.)

દોહરો.

ફરો નહિ ફરમાનથી, અનુસરિ ચાલો આપ,
એથી અહિં, પરલોકમાં, મળશે સૂખ અમાપ.

પાઠ ૧૩ મો.

હુમત અથવા નેક મનશની.

𐬫𐬁𐬥𐬍𐬨. 𐬨𐬀𐬥𐬋. 𐬫𐬁𐬥𐬍𐬨. 𐬬𐬀𐬗𐬋. 𐬫𐬁𐬥𐬍𐬨.
𐬴𐬌𐬀𐬊𐬚𐬥𐬇𐬨. 𐬀𐬱𐬀𐬊𐬥𐬋. 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬚𐬎𐬱𐬙𐬭𐬀𐬵𐬉 ◦

યાનીમ્ મનો યાનીમ્ વચો યાનીમ્ શ્કયઓથ્નેમ્ અષઓનો જરથુશ્ત્રહે.[૧]

અર્થ.

અશો જરથોસ્તનું ભલું મન, ભલાં વચન, અને ભલાં કામ (હતાં.)

આપણે ખુદાને જોઇ શકતા નથી પણ જે આપણે કરીએ છીએ તે બધું તે જુએછે. વળી આપણાં મનમાં જે જે

---

૧ ફ્રજાશાને હા ૨૮ ફ૦ ૧.

વિચાર કરીએ છીએ તે પણ તે જાણે છે. તેથી જો મનમાં બુરા વિચાર કરીએ તો તે નારાજી થાયછે. માટે હમેશાં રૂડા વિચાર કરતા રહેવું.

આપણાં માબાપ અને શિક્ષક આપણા મુરબ્બીછે એમ વિચારવું. આપણા કરતાં જેઓની હાલત ખરાબ હોય તેઓને હલકા ગણવાનો અથવા હીણવાનો વિચાર મનમાં કદી લાવવો નહિ. કોઇની અદેખાઇ કરવી નહિ કારણ કે અદેખાઇ કરવાથી આપણે ઘાતકી થઇએ છીએ. મનમાં ભુંડા વિચાર ઉત્પન્ન થાય તેને દાબી દેવા. વેહેમ મનમાં રાખવો નહિ. કોઇને ઠગવાનો વિચાર કરવો નહિ. પારકો માલ લેવાની ઇચ્છા રાખવી નહિ. મૂંગાં અને નિરદોશ જનાવર પર માયા રાખવી. ટુંકમાં સર્વનું ભલું થાય એવા વિચારો મનમાં બાંધવા. મા બાપ, ભાઇ બેન, સગાં વહાલાં ઇત્યાદિ સુખી રહે એવું મનમાં ચહાવું.

ઉપર જણાવેલા ભલા વિચાર કરવાથી આપણું મન શાંત રહેછે અને આપણને કાંઇ પણ ધ્રાસ્તી રહેતી નથી. વળી સર્વનું ભલુ ચહાવાથી જીવ આનંદમાં રહેછે; અને સર્વનો સાહેબ જે ખુદા તે રાજી થાયછે. પણ જો મનમાં ભુંડા વિચાર રાખીએ તથા દીલમાં કપટ, અદેખાઇ, ગુસ્સો ઇત્યાદિ ઉત્પન્ન કરીએ તો મન દુખી તથા તનદરોસ્તીમાં બિગાડો થાયછે. તેટલા માટે આપણા પોતાના તેમજ સર્વ માણસના સુખને માટે ભલા વિચાર મનમાં કરવા. કોઈ સારી સલાહ આપે તે મનમાં ઠસાવવી. સર્વનું ભલું ઇચ્છવું. કોઇનું ભુંડું ચહાવું નહિ. એ પ્રમાણે વિચાર કરવાની ટેવ પાડશું તો આપણાથી ભલાં કામો પણ સેહેલથી થશે.

દોહરો.

બદ જુસ્સો બળી ના કરે, એવા કરો વિચાર.
એ પેહેલા ફરમાનનો, સમજી લેવો સાર.

પાઠ ૧૪ મો.

હૂખ્ત અને નેક ગવશની.

[illegible]

મા અયાંમ્ વહિસ્તનામ્ અઇવિથ્યો બુયત હુમતહેચ મનહ્હો હૂખ્તહેચ વચહ્હો હ્વર્સ્તહેચ શ્કયઓથ્નહે.[1]

અર્થ.

સઉથી સરસ ત્રણ ચીજ, સારો વિચારેલો વિચાર, સારૂં કહેલું વચન, અને સારૂં કીધેલું કામ, ધિક્કાર માં પામતાં.

મોંમાંથી રૂડા સખુન કહાડવાને અને સાચું બોલવાને નેક ગવશની કહેછે. નેક ગવશનીમાં સચ્ચાઈ મુખ્ય ચીજ છે. જ્યારે કાંઈ બોલીએ તેમાં સચ્ચા શિવાય બીજું કાંઈએ બોલવું નહિ. જરથોસ્તી ધર્મના હુખ્ત અથવા નેક ગવશનીનાં

---

[1] વંદીદાદ ૧૮ ફ૦ ૧૭.

ફરમાન પ્રમાણે ચાલવા માટે આ નિચલી શિખામણ કદી ભુલવી નહિ.

ખુદાની શકિત ગાવી. માબાપ અને ઉસ્તાદનો પ્યારથી ઉપકાર માનવો. ભાઈ બેહેનો, સગાં સંબંધીઓ અને પાડ પાડોશીઓ સાથે મીઠાશથી વાત કરવી. ખુદા અને પેગમ્બર વિરૂદ્ધ કાંઇ કહેવું નહિ. જેઓ વિદ્યામાં અથવા કોઈ બીજી રીતે આપણાથી ઉતરતા હોય તેઓને તુચ્છકારના શબ્દો કહેવા નહિ પણ આપણે સઘળાં એક ખુદાના બચ્ચાં છીએ એમ જાણી સર્વ સાથે ભાઈ બેહેનોની માફક વાત કરવી, અને હમેશાં સાચુંજ બોલવું. આ પ્રમાણે મોઢથી ભલા, મીઠા, અને સાચ્ચા વચનો નિકળવાથી આપણે પોતે રાજી થઈએ છીએ તથા બીજાને રાજી કરીએ છીએ. આપણે ભલાં છોકરાં છીએ એમ સર્વ લોક સમજીને તેઓ આપણાં વખાણ કરેછે તથા માન આપેછે અને આપણી સામે જુંઠું બોલવાની હિમ્મત કોઈ કરી શકતું નથી. જે છોકરાં પ્યારનાં મીઠાં વચન બોલવાની ટેવ પાડશે અને સર્વ વાતમાં સાચુંજ બોલશે તેઓની લોકમાં ભારે વાહવાહ થશે અને તેઓ જરૂર સુખી થશે.

દો હ રો.

સાચા સુકનો બોલતાં, ભય નહિ ઉપજે ભાઇ,
દીલગમતી દાદારને, કુદરતમાં સાચાઇ.

પાઠ ૧૫ મો.

હુવર્શ્ત અથવા નેક કુનશની.

[illegible]

[illegible]

વેરેજ્યતાંગ્ચ ઇધ વોહુ વાસ્ત્ય.[૧]

અ ર્થ.

અહિંઆ (આ દુનિઆમાં) ભલો ઉદ્યોગ (લોકો) કરે.

જરથોસ્તી ધર્મના ત્રણ ફરમાનોમાં હુવર્શ્ત અથવા નેક કુનશનીનું ફરમાન સર્વોત્તમ છે. નેક કામ કરવાને નેક કુનશની કહેછે. મનમાં ભલા વિચાર કરવા અને કામ ખોટું કરવું તો તે ભલા વિચાર શા કામના? મોંમાંથી રૂડા બોલ બોલવા અને કામ ભુંડાં કરવાં તો તે બોલો જૂઠા સમજવા. માટે નેક વીચાર અને નેક વાણી સાથે નેક કામો કરીએ તોજ ધર્મી કહેવાઇએ.

નેક કુનશનીનું ફરમાન પાળવા માટે માબાપ અને શિક્ષક કહે તે પ્રમાણે ચાલવું. ભાઈ બેહેન તરફ હેત વધારવું. નિશાળનાં છોકરાંઓ સાથે સંપીને રહેવું. આંધળાં, લુલાં, લંગડાં અને લાચાર ભીખારીઓને આપણાથી બને તેવી મદદ કરવી. માબાપ, શિક્ષક, ભાઈ બેન, સગાંવહાલાં અને પાડ પાડોશીના કામમાં સહાય થવું. મૂગાં ગરીબ જીવજંતુઓને હેરાન કરવાં નહિ. કોઇપર હાથ ઉચકવો નહિ. આળસાઈમાં વખત ગુમાવવો નહિ. પણ ભલા ઉદ્યોગમાં ગુથાયલા રહેવું કે

---

૧ વીસપ૦ ક૦ ૧૫ ફ૦ ૧.

જેથી બુરાં કામો કરવાનું ફરજ પડે નહિ. પારકો માલ લેવો નહિ. કોઇને આપેલું વચન તોડવું નહિ. દુશ્મનો હોય તેઓને મિત્ર કરવા અને તે માટે સૌથી સરસ ઉપાય એ છે કે તેઓનું ભલું કરવાની કોશેશ કરવી. તેઓએ આપ-ણને દુ:ખ દીધું હોય તો તે માફ કરવું અને ભુલી જવું પણ પાછું દુ:ખ દેવું નહિ. આ વાત સર્વ બાળકોએ યાદ રાખવી કે કોઇનું બુરૂં કરવાથી આપણું ભલું થવાનું નથી.

ઉપર જણાવેલાં તથા તેવાંજ બીજાં સર્વ ભલાં કામને નેક કુનશની કહેછે. નેક કુનશની પ્રમાણે ચાલવું એ આપણો ધર્મ છે. જો તેમ નહિ ચાલીએ તો આપણે ખરા જરથોસ્તી નહિ. આપણાં નેક કામોથી આપણાં માબાપને ખુશાલી અને સંતોષ ઉપજેછે. ખુદા ખુશી થાયછે અને તે સાહેબ આપણને લાંબી જીંદગી અને ઘણું સુખ બખશે છે.

દોહરો.

આ દુનિઆમાં આપણે, કરવાં એવાં કામ,
સંભારે પાછળ સહુ, રહે અમર અહિં નામ.

પાઠ ૧૬ મો.

જરથોશ્તી ધર્મમાં દાખલ થવાની ક્રિયા.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

વડ્ઢ્વિમ્ ફ્રાદત્-ગએથાંમ્ વરેદત્-ગએથાંમ્ સવો-ગએથાંમ્ યાંમ્ દએનાંમ્ માઝ્દયસ્નીમ્ યઝ્મઈદે.[1]

અર્થ.

દુનિઆને વધારનારી, આબાદ કરનારી, ફાએદો કરનારી, જે ભલી **મઝ્દયશ્ની દીન** છે તેની હમો સ્તુતિ કરીએ છીએ.

જરથોશ્તી ધર્મની ખુબી આપણે જાણીછે અને તેનાં ફરમાનો શિખ્યા છીએ. તે ખુબી ઘણી ધ્યાન પહોંચાડવા જોગ તથા તે ફરમાનો ઘણા ઉત્તમ છે માટે દરેક બાળકે એ ધર્મ પ્રમાણે ચાલવું જોઇએ.

જે બાળકને **જરથોશ્તી ધર્મ**માં દાખલ કરેછે તેને માટે ચોકસ ક્રિયા કરવામાં આવેછે. એ ક્રિયાને સદ્રા કુસ્તીની ક્રિયા કહેછે. એ ક્રિયા એક જરથોસ્તી ધર્મગુરૂ કરેછે. એ ક્રિયા કીધાની આગમજ બાળકને ધર્મગુરૂ ન્હાન નહવડાવેછે, યાને તેના બદનને ધોઇને સોજ્જું અને સાફ કરાવેછે. પછી તે બાળકને એક પેહેરણ પેહેરાવેછે જેને સદ્રો કહેછે. સદ્રા ઉપર તે બાળકની કમરની આસપાસ એક કમરબંધ અથવા કુસ્તી બંધાવેછે. બાળક કુસ્તી બાંધતું હોય તે વખતે તેની પાસે એક ન્હાની બંદગી પઢાવેછે, જે પછી તે બાળક **જરથોશ્તી મજહબમાં** દાખલ થએલું ગણાયછે, અને તે વખતથી તે બાળકપર **જરથોશ્તી મઝ્દયશ્ની** ધર્મ પ્રમાણે ચાલવાની ફરજ આવી પડેછે. ઉપલી ક્રિયા પુરી કીધાની આગમજ તે બાળકને નિચલા કલામો પઢાવેછે: —

---

[1] વિસ્પ૦ ક૦ ૭, ફ૦ ૨.

[illegible]

મઝ્દયસ્નો અહ્રી મઝ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રિશ્ ફ્રવરાને આસ્તૂતસ્ચા ફ્રવરેતસ્ચા આસ્તુયે હુમતેમ્ મનો આસ્તુયે હૂખ્તેમ્ વચો આસ્તુયે હ્વર્શ્તેમ્ શ્કયઓથ્નેમ્ આસ્તુયે દએનાંમ્ વંઘુહીમ્ માંઝ્દયસ્નીમ્ ફ્રસ્પાયઓ ખેદ્રાંમ્ નિધા—સ્નઇથિષેમ્ ખ્વએત્વદથાંમ્ અષઓનીમ્ યા હાઇતિનાંમ્ચા બૂશ્યેઇન્તિનાંમ્ચા મઝિશ્તાચા વહિશ્તાચા સ્રએશ્તાચા યા આહૂઇરિશ્ જરથુશ્ત્રિશ્ અહુરાઇ મઝ્દાઇ

વીસ્પા વોહૂ ચિનહ્મી અએષા અસ્તૂ દએનયાઓ માન્દ-યસ્નોઇશ્ આસ્તૂઇતિશ્.[૨]

અર્થ.

હું એક મહારાની (ખુદા) ને માનનાર છું. હું એકરાર કરૂંછું કે હું **જરથોશ્તી મજ઼દયસ્નની** ધર્મ પ્રમાણે ચાલનાર, એ ધર્મને ખરો માનનાર અને તે પર એકીન રાખનાર છું. નેક વિચાર, નેક વાણી અને નેક કરણીને હું વખાણું છું. ભલો **મજ઼દયસ્નની ધર્મ** જે કજીઓ દુર કરાવનાર, મારામારીના હથીઆરો છોડવનાર, મિત્રાચારી વધારનાર, તથા સાચો છે તેનાં હું વખાણ કરૂં છું. એ **ખુદાઈ જરથોશ્તી દીન સર્વ ધર્મમાં સર્વોત્તમ છે** અને સઘળી વસ્તુ જે હું ભોગવું છું તેનો આપનાર **દાદાર અહોરમજ઼દ** છે, આએ **મજ઼દયસ્નની દીનનો** એકરારછે.

ઉપલા કલામોમાં સદ્રો પેહેરનાર બાળક એકરાર કરેછે કે 'હું **જરથોશ્તી મજ઼દયસ્નની** ધર્મ પ્રમાણે ચાલનારછું.' એ એકરાર કર્યાં પછી દરેક જરથોસ્તી બાળકે એ ધર્મનાં ફરમાનો પ્રમાણે ચાલવુંજ જોઇએ. **જરથોશ્તી મજ઼દયસ્નની** ધર્મનાં ફરમાનો નેક મનશની, નેક ગવશની, અને નેક કુનશનીના પાઠામાં આપણે શિખ્યા છીએ. એ ફરમાનો પ્રમાણે જેઓ નહિ ચાલે તેઓ ખરા **જરથોશ્તીઓ** કેમ ગણાય?

દોહરો.

સદ્રો જે પેહેરો તમે, જોડેલું ગિરેહબાન,
ઉત્તમ ચાલની યાદનું એ નક્કી નીશાન.

---

૧ ઇજશને હા ૧૨ ક૦ ૮ ને ૯.

પાઠ ૧૭ મો.

સદ્રો અને કુશ્તિ.

[illegible]

[illegible]

સ્પએત દએનયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્ ઉપમનેમ્.[1]

અર્થ.

સફેદી **મજદયસ્નની દીનની** ઉપમા છે.

'સદ્રો' બોલ અવસ્તાના "વસ્ત્ર" બોલપરથી નિકલેલોછે. વસ્ત્રનો અર્થ પેહેરણ થાયછે. સદ્રા ઉપર ગિરેહબાન નામનું એક નાનું કપડું શિવેલું હોયછે. ગિરેહબાનનો અસલ અર્થ **ગલાનું ઢાકણ અથવા રક્ષણ કરનાર છે.** એ ગીરેહબાનને જરથોસ્તી ધર્મપર એકીન અને તાબેદારીની નીશાની તરીકે હાલ ગણવામાં આવેછે.

સદ્રા ઉપર જે કુસ્તી અથવા કંમરબંધ બાંધવામાં આવેછે તે સફેદ ઉનના બોતેર તારની બનેલી હોયછે. એ ઉન મેંઢાનું હોયછે. કુસ્તીની મતલબ એ છે કે દરેક જરથોસ્તીએ નિર્દોષ રહીને સારાં કામો કરવા માટે કમર બાંધવી. યજશ્ને નામની જરથોસ્તી ધર્મની એક નામીચી કેતાબ છે અને તેનાં બોતેર પ્રકરણ અથવા ભાગ છે. તે ભાગોની કુસ્તીના બોતેર તાર આપણને હંમેશ યાદ આપેછે. તે બોતેર ભાગોમાં ધર્મ નીતિ તથા બીજી બાબ્તોને લગતી ઘણીએક જાણવાજોગ બીના આવેલીછે તે હવે પછી સમજવવામાં આવશે.

---

[1] મેહેર યશ્ત ક. ૧૨૬.

કુશ્તીનો અર્થ હદની બહાર નહિ જવાનો થાયછે, ઇઆને **જરથોશ્તી ધર્મે** જે ભલો માર્ગ આપણને બતાવ્યોછે તે માર્ગથી બાહાર જવું નહિ. કુસ્તીના ત્રણ આંટા ધર્મના ત્રણ મુખ્ય ફરમાનો બતાવેછે. ત્રણ આંટાથી કુસ્તી બાંધવાની મતલબ એ છે કે નેક વિચાર, નેક વાણી અને નેક કામની હદમાં રહેવું અને એ ફરમાનો છોડીને બુરા વિચાર, બુરી વાણી અને બુરાં કામ તરફ જવું નહિ.

કુસ્તીની ચાર ગાંઠ વાળતી વખતે એક જરથોસ્તી પોતાના મનમાં ચાર મુખ્ય વિચાર લાવેછે. પહેલી ગાંઠ વાળતાં **ખુદા એકજ છે એનો કોઈ શરીક નથી.** બીજી ગાંઠ વાળતાં **મજ્દયસ્નની દીન ખરી છે.** ત્રીજી ગાંઠ વાળતાં **મજ્દયસ્નની દીનનો પેગમ્બર જરથોશ્ત છે.** ચોથી ગાંઠ વાળતાં **નેકી કરૂં અને બદી તજું.** એ ચાર બાબદોનો વિચાર એક જરથોસ્તી કુસ્તીના ચાર ગાંઠ વાલતી વખતે લાવેછે.

દો હ રો.

ચાર ગાંઠ જે કુસ્તિની, તેમાં ચાર વિચાર;
મઝબ તણા સહુ મરમનો, સમજાવેછે સાર.

પાઠ ૧૮ મો.

જૂઠું બોલનાર ઘણો બુરો છે.

[illegible]

[illegible]

યાનેમ્. જઇધ્યેમિ. યથ... ક્રશ્તાને જે.મા પઇતિ. દ્રુજેમ્-વનો.[1]

અર્થ.

હું માગુછું તે બક્ષેશ કે જેથી આ જમીન ઉપર (દુનિઆમાં) જૂઠાઇને મારતો રહું.

જૂઠું જેવું ખરાબ બીજુ કાંઇએ નથી. જે છોકરૂં જુઠું તે બધી વાતે ભું ડું હોયછે વાસ્તે જૂઠાં છોકરાંથી હમેશાં દુર રહેજો.

કેટલાંક છોકરાં કાંઈ ચીજ વિષે પોતે જાણે નહિ તે છતાં તે પોતે જોઇ હોય અથવા તે વિષે જાતે સાંભાળ્યું હોય તેમ તે ખાતરીથી કહેછે. વળી ઘણાંક છોકરાંને કાંઇ વાત વધારીને કહેવાની ટેવ હોયછે. એવાં સર્વ છોકરાંને જૂઠાં સમજવાં.

બીકણ અને હીચકારાં છોકરાં જૂઠાં હોયછે પણ જેઓ હમેશાં સાચું બોલેછે તેઓ ખરા હિમ્મતવાન છે. જૂઠું છોકરૂં હમેશાં ગભરાઈ જાયછે. પણ સાચું બોલનારના દીલમાં કંઇ ધાસ્તી રહેતી નથી. આપણાથી કંઈ વાંક થયો હોય અને સાચું બોલવાથી આપણને સજા થાએ તોએ જૂઠું બોલી હીચકારા બનવું નહિ. વળી આપણાથી કોઇ વખત જો ખોટું બોલાયું હોય તો હિમ્મત ધરીને આપણી ભૂલ તરતજ કબુલ કરવી, અને સાચી વાત કહી દેવી, કારણ કે

---

૧ ઈજશને હા ૮ ૬૦ ૨૦.

જૂઠું ઘણો વખત છુપું રહી શકતું નથી. તે છેવટે માલમ પડી આવેછે અને જૂઠું બોલનારની પુરી ફજેતી થાયછે. સર્વ છોકરાંઓએ યાદ રાખવું કે એક વખત કોઈ છોકરૂં જૂઠું બોલતાં પકડાયું કે ફરીથી તેની વાતપર કોઈને ભરોશો આવતો નથી, માટે મશ્કરીમાં અથવા રમતમાં પણ ખોટું બોલવું નહિ. આપણી દીનમાં જૂઠાને ઘણોજ ધિક્કારેલોછે.

[illegible]

[illegible]

દ્રુઓગો-વાક્ષ્ દ્રુઓઝિસ્ત અપદ્વરત.[1]

અર્થ.

અએ જૂઠા સખુન બોલનારા ઘણાજ જૂઠા! (તમો) નાબુદ થાઓ.

જરથોસ્તી ધર્મમાં દાખલ થતી વખતે સાચું બોલવાનું અને જૂઠાને ધિક્કારવાનું આપણે વચન આપીએ છીએ, માટે જેઓ જૂઠું બોલેછે તેઓના સદ્રો કુસ્તિ નકામા છે એમ જાણવું અને તેઓને બુરામાં બુરા દેવો (ખરાબ માણસો) ગણવા. જૂઠાં છોકરાં પોતાના મા બાપના, ભાઈ બેહેનના, અને સગાંવહાલાંના દુશ્મન જેવાં છે. જૂઠાં છોકરાંને ભારે સજા કરવામાં કાંઈ ખોટું નથી. ખુદાને સર્વ ચીજની ખબર હોયછે તેથી તે જૂઠાની વાત તરતજ જાણેછે અને તેનાપર તે ગુસ્સે થાયછે, માટે જૂઠાંથી હમેશાં દુર રહેજો.

દોહરો.

જૂઠા જનને જાણવો, દુનિઆનો દુશ્મન,
પડછાયો તે પાપીનો, તજજો તમે તદન.

---

૧ અરદીબેહેસ્ત યશ્ત ૮.

પાઠ ૧૮ મો.

સચ્ચાઈ સર્વોત્તમ સદ્‌ગુણ છે.

𐬀𐬱𐬆𐬨 · 𐬬𐬊𐬵𐬏 · 𐬬𐬀𐬵𐬌𐬱𐬙𐬆𐬨 · 𐬀𐬯𐬙𐬌 ·

અષેમ્ વોહૂ વહિસ્તેમ્ અસ્તી.[૧]

અર્થ.

સચ્ચાઇ સર્વોત્તમ સદ્‌ગુણ છે.

સચ્ચાઇ સર્વ ગુણોમાં ઉત્તમ ગણાયછે. જે છોકરો સાચું હોયછે તે કદી ઠગાઇ અથવા લુચ્ચાઈ કરતું નથી. આપણા મા બાપ, શિક્ષક અને સર્વ લોક આપણે સાચું બોલનાર છીએ એમ જાણે ત્યારે આપણી વાતપર તેઓ પુરતો ભરોસો રાખેછે. અને જે વાત આપણી હજુરમાં બની હોય તે આપણને પુછીને તેઓ માનેછે. જૂઠાં છોકરાંની સાચી વાત પણ કોઈ માનતું નથી. સાચું બોલનારનો કોઇ વખત વાંક પડેછે તો તેના માબાપ અથવા શિક્ષક તેને માફ કરેછે. સાચું બોલવાથી આપણું દીલ કેવું નિર્દોષ અને રાજી રહેછે !

આપણા ઇરાની વડાવાઓ જૂઠા માણસને અત્યંત ધિક્કારતા હતા અને આખા ગામમાં તેની ફજેતી કરતા હતા. જેમ એક ખુનીને જોઇને આપણને કમકમાટ અને ધિક્કાર ઉપજેછે તેમ ઇરાન દેશના આપણા વડાવાઓને જૂઠા માણસપર ઉપજતો હતો. સાચા શિવાય તેઓ પાસે બાજી કંઈ વાતજ નહિ હતી. રખેને જૂઠું બોલવું પડે માટે ગરજની વખતે પણ કરજ કરતા નહોતા. કારણ કે કરજ કરનારને વારેઘડીએ જૂઠા વાયદા કરવા પડેછે.

---

૧ ઇજશને હા ૨૭ ક૦ ૧૪.

જે છોકરાં લખવા ભણવામાં જોઇએ તેવા હોશીઆર હોએ તથા ઉદ્યોગ કરી ઘણાએક વીદ્યા હુનરમાં ઉંચું જ્ઞાન મેળવે તોપણ જો તેઓ સાચું બોલનારા નહી હોએ તો તે છોકરાંઓની બાજી બધી કેળવણીપર ધુળ પડી સમજવું. તેઓના બીજા સઘળા ગુણો સાથ સચાઇનો સર્વોત્તમ સદગુણ તેઓમાં સમાએલો નહી હોએ તો તેઓનું જીવતરજ બળયું. આગળા ધરાનીઓ ઉપર અત્યંત દુઃખ પડતું, ઘરબાર લુટાઇ જતાં તોપણ સચ્ચાઇ છોડી કદી પણ જૂઠું બોલતા નહિ હતા. તેજ પ્રમાણે આપણીપર ગમે તેવાં દુઃખ પડે અથવા આપણને કાંઈ નુકશાન થાય તોપણ તેઓની માફક આપણે હમેશાં સચ્ચાઇનેજ વળગી રહેવું અને જૂઠું બોલી અતી પાપી થવું નહિ. ગમે તે થાઓ પણ સચ્ચાઈ કદી છોડવી નહિ. સાચ્ચી, સાચ્ચી, અને સાચ્ચીજ વાત જણાવવી: મનમાં ઠરાવ કરી રાખવો કે જીવ જાય તોપણ જૂઠું તો બોલવુંજ નહિ. સાચ્ચાને પહેલાં કદાચ દુઃખથી ખમવું પડેછે પણ પાછળથી તે સુખી થાયછે તેથી સચ્ચાઇને માટે લડતાં રહેવું.

જે કાંઈ નજરે દીઠું હોય અથવા કાને સાંભલ્યું હોય તે જેવું હોય તેવું કહેવું. તેમાં કાંઇ પણ વધારો કે ઘટાડો કરવો નહિ. આપણી પોતાની વાત અથવા કોઈ બીજાની વાત કોઇને કહેતી વખતે સંભાળથી અને ધીમેથી વધઘટ કર્યા વગર જેવી હોય તેવી જણાવવી.

આપણા વડાવાઓ જૂઠું બોલવા કરતાં મરવું ભલું સમજતા હતા. જો એ પ્રમાણે આપણેબી ચાલીએ તો આપણી અને આપણા માબાપની જગતમાં કીર્તિ ગવાશે, ખુદા ખુશી થશે અને આપણને સુખ બખશશે. સચ્ચાઇને માટે આ નીચલી નસિહત હમેશાં યાદ રાખજો.

[illegible]

[illegible]

અષવ બવાહિ યથ જરથુશ્ત્રો સ્પિતામો.[૧]

અર્થ.

સપેતમાન જરથોશતના જેવા સાચ્ચા થજે.

દોહરો.

સાચ્ચે સાચ્ચૂં બોલવું, સાચામાં સરસાઇ;
જીવ જતે સચ્ચાઇને, નહી છોડવી ભાઇ.

પાઠ ૨૦ મો.

તનદરોસ્તી જાલવવાનાં સાધનો.

શરીરની સ્વચ્છતા—ભાગ ૧ લો.

[illegible]

[illegible]

બિતીમ્ યાનેમ્. જઇધ્યેમિ. ર્હ્વતાતેમ્ અહ્-
હ્વાઓસે તન્વો.[૨]

અર્થ.

બીજી બક્ષેસ એ માગું છું કે આ તનની દરોસ્તી (તનદરોસ્તી.)

---

૧ આફરીને જરથોશ્ત. ક૦ ૪.
૨ ઈજિશને હા ૯ ક૦ ૧૯.

આપણા પોતાના સુખને સારૂં તનદરૂસ્તીની જરૂર છે. જેઓને તનદરૂસ્તી હોયછે તેઓ ઘણા વર્ષ જીવી શકેછે તેટલા માટે આપણી તનદરૂસ્તી જાળવવા અને તેટલા ઉપાય લેવા જોઇએ.

તનદરૂસ્તી જાળવવાનો એક ઉપાય એ છે કે શરીરને સ્વચ્છ રાખવું. જે લોકો પોતાના શરીરને સાફ રાખતા નથી તેઓ અજ્ઞાન અને હલકા લોક ગણાયછે. અને જે દેશ સુધરેલો હોયછે તે દેશના રહેવાસીઓ પોતાના શરીરની ઘણી સંભાળ રાખેછે.

જરથોસ્તી ધર્મમાં શરીરને સાફ રાખવાની ઘણી તાકીદ કીધીછે. જરા પણ નજીસાતને અડકનારને સખ્ત સજા કરવા ફરમાવ્યુંછે. આપણા ધર્મ પુસ્તકના એક ભાગમાં[1] શરીરના સપાટીના ત્રીસ કરતાં વધારે ભાગ કર્યાછે. એ સઘળા ભાગને ધોઈ હમેશાં સાફ રાખવા જણાવ્યુંછે. માટે કાંઇ પણ નજીસાત આંગપર રહેવા દેવી નહિ. દરરોજ આપણને શરીરમાંથી થોડો ઘણો પરસેવો નિકળેછે તથા શરીરના ઉઘાડા ભાગપર ધુળ વગેરે બીજી મેલી ચીજો વારેઘડીએ લાગેછે. માટે એ મેલ ધોઈ નહિ નાખીએતો તનદરૂસ્તી બગડેછે.

શરીરની સ્વચ્છતા માટે દરરોજ સવારના હાથ, મોં ધોવું, દાંત ઘસીને સાફ કરવા, કોગળા કરી મોંઢાની નજીસાત ધોઈ નાખવી, આંગ ચોળીને નહાવું, અને મેલી ચીજ આંગને લાગવા દેવી નહિ.

કેટલાંક છોકરાં એટલાંતો ગંદાં હોયછે કે મેલી અને ગંદી ચીજ સાથે ચેડાં કહાડેછે, અને પોતાના શરીરનો બીગાડ કરેછે. ગંદું છોકરૂં મોંમાં અને નાકમાં આંગલી ઘાલી

---

[1] વંદીદાદ પરગરદ ૮.

હાથ ખરાબ કરેછે અને પછી તે ધોતું નથી, ઉઘાડે પગે ચાલી પોતાના પગ મેલા કરેછે પછી તે પગને હાથ લગાડેછે એટલે હાથ પણ ગંદા થાયછે અને તે હાથ શરીરના બીજા ભાગને લાગવાથી શરીરની ચામડી બીગડેછે. એવાં ગંદા છોકરાંની સંગત કરશો ના.

પાઠ ૨૧ મો.

તનદરોસ્તી જાળવવાનાં સાધનો.
શરીરની સ્વચ્છતા—ભાગ ૨ જો.

[illegible]

અલ્લાહ તન્વો ફતાતેમ.૧

અર્થ.

તેનાં તનને દરોસ્તી (તેને તનદરોસ્તી હોજો.)

કોઇનું મોં એવું વાસ મારતું હોયછે કે તેનું કરડેલું ખાધાથી અથવા તેની લબ લાગેલા વાસણમાંથી પીધાથી આપણું મોં બીગડેછે અને બીજાનો રોગ આપણાં તનમાં પેસેછે. મોંમાં લીધેલી ચીજ સ્વચ્છ રહેતી નથી તેથી તેને એઠી કહીએ છીએ માટે એઠી ચીજ આપણે કદી લેવી નહિ.

આપણાં હાથ પગ તથા મોઢું ઘણું કરીને ખુલ્લું રહેછે અને બાકીનું બદન વસ્ત્રથી ઢંકાયલું રહેછે તેથી હાથ પગ તથા મોંઢાને વારેઘડીએ ધોઇને સાફ રાખવાની ઘણી જરૂર છે.

---

૧ ઇબ્જાશને હા ૬૮ ફ૦ ૧૧.

નજેજરની જગામાં, નજીસાતના છાંટા અને હવા સાથ મેલાયલી નુકસાનકારક રજકણો બદનના ઉઘાડા ભાગને લાગેછે વાસ્તે હાજતે જઇ આવ્યા પછી હાથ, પગ, તથા મોહું ધોવાનો આપણામાં જે રીવાજ છે તે ઘણો સારો છે. એ રીવાજને **પાદીઆબ** કહેછે. પાદીઆબ કરતી વખતે મોહું બંધ રાખવું, નહિતો મોહું ધોતાં મેલું પાણી મોમાં જાય, અને આપણી તનદરોસ્તી બગડે. મોહું બંધ કરવા પછી ત્રણ વખત હાથ મોહું તથા પગ ધોઇએ છીએ. જેથી જરા પણ મેલ અથવા નજીસાત શરીરના એ ઉઘાડા ભાગોને વળગી રહેતા નથી. એ સઘળા કારણોને લીધે પાદીઆબ કરવાની ઉત્તમ ટેવ દરેક જરથોસ્તી બાળકે રાખવી જોઇએ.

શરીરનો કાંઇ પણ ભાગ મેલો અથવા ખરડાયલો રહી ગયાથી શરીરની ચામડી કોહછે, ફોલ્લા થાયછે, લોહી બીગડેછે અને એવી બીજી ઘણી પીડા થાયછે.

વૈદો જણાવેછે કે દહાડામાં વારેઘડીએ મોહું ધોવાથી આપણી આંખને ઇજા થતી નથી પણ કૌવતમંદ અને સ્વચ્છ રહેછે. એ વાતપરથી પણ જાણવું કે પાદીઆબ કરવાનો રીવાજ આપણા શરીરને ઘણો ફાયદાકારક છે. શરીરના સુખ અને તનદરોસ્તી જેવું ઉત્તમ બીજું શું છે? વાસ્તે શરીર સાફ રાખવાના બીજા ઉપાયો સાથ વખતસર પાદીઆબ કરવાને કદી ભૂલવું નહિ. એમ કીધાથી ખુદાના હુકમ મુજબ આપણે ચાલીએ છીએ અને તેને ખુશી કરીએ છીએ.

દો હ રો.

ઉત્તમ પાદીઆબનું, માનોજી ફરમાન;
દુરગંધીને ટાળવા, પાળો તે પરમાણ.

પાઠ ૨૨ મો.

તનદરોસ્તી જાલવવાનાં સાધનો.
પોશાકની સુઘડાઈ.

[illegible]

[illegible]

હુજન્ઘ્રેમ બએષજનાંમ્ બએવરે બએષજનાંમ્.[૧]

અર્થ.

તનદરોસ્તી આપનારી હજાર ચીજો, તનદરોસ્તી આપનારી દશ હજાર ચીજો (છે).

આગળના પાઠમાં શિખ્યા છીએ કે આપણી તનદરોસ્તી માટે શરીર હમેશાં સ્વચ્છ રાખવું. હવે જો શરીરને ઢાંકનારાં લુગડાં મેલાં હોય તો શરીર સ્વચ્છ કેમ રહે? માટે પોશાકની સુઘડાઈની ઘણી જરૂર છે. આપણા શરીરપર જે કપડું હોય તેને મેળ અથવા નજીસાત લાગવા દેવી નહી.

ખુદાનો હુકમ છે કે દરેક ચીજ સંભાળીને વાપરવી અને નાનામાં નાની અથવા હલકામાં હલકી ચીજ હોય તેને પણ બગાડવી નહિ. માટે જે છોકરૂં કપડાંની સંભાળ ન લે અને તેને જલદીથી મેળાં કરે તે આડી ચાલનું કહેવાય. સુઘડ માણસ તેવાં છોકરાંને પોતાની આગળ ઉભું રાખતું નથી. એક ફુવડ છોકરૂં પોતાને તેમજ બીજાને પીડા થઈ પડેછે. તેનું શરીર રોગી અને ચેહેરો નજીસ રહેછે. તેની પાસે ઉભા રહીએ તો તે ગંધ મારેછે.

---

૧ ઇજશને હા ૬૮—૬૦ ૧૫.

શરીર અને કપડાં સાફ રાખવા માટે હિંદુસ્થાન જેવા ગરમ દેશમાં હલકાં અને ઢીલાં સુતરાઉ કપડાં પેહેરવાની જરૂર છે, કારણ કે જે દેશમાં ગરમી ઘણી ત્યાં શરીરમાંથી પરસેવા ઘણો નિકળેછે. જ્યાં ઘણો તાપ પડેછે ત્યાં ગરમ અને તંગ કપડું પહેરીએ તો અંગ અને વસ્ત્ર બને જલદીથી મેલાં થાયછે માટે તંગ અને ગરમ કપડું ગરમ દેશમાં વાપરવું નહિ.

યાદ રાખવું કે કપડાંની તથા શરીરની સુઘડાઇથી તનદરોસ્તી સાથ મન પણ શાંત રહેછે. સ્વચ્છ રેહેવાની જરથોસ્તી ધર્મમાં ઘણીજ તાકીદ કીધીછે અને ફુવડપણાને માટે સખ્ત સજા જણાવીછે તેથી સુઘડાઇથી રેહેવાને કદી ચુકવું નહિ.

દોહરો.

તન કપડાં સોજાં સુઘડ, સજનારાં સોહાય;
મેલાંગંદાં છોકરાં, તેથી સહુ દુર થાય.

પાઠ ૨૩ મો.

શરીરની સવચ્છતા.

જીંજોટી—ગજલ.

હરરોજ તન બદનની, સફાઈ રાખીએ,
ચહો જો તનદુરસ્તી તો, ચોખાઈ રાખીએ. હરરોજ ટેક.
કપડાં મલીન પેહેરતાં, બદન મેલું થશે;
માટે વિચારી મન ન, મલીનાઇ રાખીએ. હરરોજ૦ ૧
કરો કસુર ભલે કદાપિ, ખાનપાનમાં;
કપડાંમાં કશી નાજ, કંજુસાઇ રાખીએ. હરરોજ૦ ૨

સાદા ને સ્વચ્છ પોશાકો, બાળકો સજિયે;
છોટેલ છેક થાઈ નહી, ચોખાઇ રાખીએ. હરરોજ૦ ૩
ફરમાન આ ખુદાનું, બાળકે વિચારવું;
તન મન વચનની તો, પવિત્રાઈ રાખિયે, હરરોજ૦ ૪
મેલાં ઘેલાંને પાસ કોઇ, બેસવા ન દે;
માટે સફાઈ સાથ તો, સગાઈ રાખીએ. હરરોજ૦ ૫
કહેછે સર્વ દેશ તેવો, વેશ છાજશે;
હરવખ્ત એજ અંતરે, સચાઈ રાખીએ. હરરોજ૦ ૬

પાઠ ૨૪ મો.

સોબત તેવી અસર.

સાખી.

પીલુ બરવા.

બાળક સરવે, બાળાપણુથી, કરજો સંગત સારી,
સોબત સરખી ચાલ અજાણે, થાશે ખચિત તમારી. ૧
ભૂંડાં ને લુચ્ચાની સંગત, કદી ન કરશો કોઈ;
આળસુ, એદી, તરકટિયાંને, તજવાં સઘળે જોઇ. ૨
કારણ તેવા દુર્ગુણ જલદી, સોબત કરતાં આવે;
સારા જનની સંગત કરતાં, ભલા ગુણો સહુ ભાવે. ૩
સોબતથી જે નાનપણામાં, ટેવ અનેક પડેછે;
મોટપણે તે છોડી દેતાં, અડચણ અધિક નડેછે. ૪
જૂઠાં, ઠગ ને ચોર જે બાળક, તેની સંગત છોડો;
સાચાં, સુઘડ, સદા ઉદ્યોગી, સંગત તેમનિ જોડો. ૫
રમતગમતમાં સારી સંગત, સારા ગુણ સહુ લાવે;
ભૂડાં બાળકની સંગતમાં, અનેક દુરગુણ આવે. ૬
ભલા સંગમાં ભલાં ગણાયે, જશ દે લોક તમામ;
માટે બાળક સંગત સારી, શોધો સઘળે ઠામ. ૭.

પાઠ ૨૫ મો.

સોબત તેવી અસર.

𐬵𐬎𐬋 . 𐬰𐬍 . 𐬛𐬭𐬆𐬔𐬬𐬃 . 𐬫𐬋 . 𐬛𐬭𐬆𐬔𐬬𐬁𐬌𐬙𐬉 .
𐬬𐬀𐬵𐬌𐬱𐬙𐬋 . 𐬵𐬎𐬋 . 𐬀𐬴𐬀𐬬𐬀 . 𐬫𐬀𐬵𐬨𐬁𐬌 .
𐬀𐬴𐬀𐬬𐬀 . 𐬟𐬭𐬌𐬌𐬋 ॰

હુ જી દ્રેગ્વાઓ યે દ્રેગ્વાઇતે વહિસ્તો હુ અષવા યહ્માઇ અષવા ફ્ર્યો.[1]

અર્થ.

જે જૂઠા તરફ અતિ ભલો તે પોતે જૂઠો, જેની તરફ સાચાનો પ્યાર દોડેછે તે પોતે સાચો છે. (જે જૂઠા માણસ તરફ અતી ભલાઇ બતાવે એટલે કે તેને મદદ કરે તે પોતે જૂઠો હોવો જોઇએ અને સાચો માણસ જેની ઉપર પ્યાર રાખેછે તે સાચો હોવો જોઇએ.)

"સોબત તેવી અસર" એ કહેવતનો અર્થ એ કે જેવી ચાલના આપણા સાથીઓ તેવી ચાલ આપણે બેમાલમ રીતે પકડીએ છીએ. તેઓ ભુંડાં અને લુચ્ચાં તો તેઓની સંગતથી આપણે પણ ભુંડાં અને લુચ્ચાં થવાનાં. જો આપણા સાથી ભલા અને સદગુણી તો તેઓની અસરથી આપણે પણ ભલા અને સદગુણી થઇએ છીએ. યાદ રાખવું કે સોબતથી જે ટેવ નહાનપણમાં પડેછે તે મોટપણમાં છોડતાં ઘણું મુશ્કેલ પડેછે. તેથી નઠારાં તથા પાપી છોકરાંની કદી દોસ્તી કરવી નહિ.—જૂઠું બોલનાર,

---

[1] ઈજશને હા ૭૧ ક૦ ૧૩.

માબાપ અને શિક્ષકને ઠગનાર, જૂઠું તોહોમત મુકનાર, નાની યા મોટી ચોરી કરનાર, અને મોંમાંથી ખરાબ સુખુન કહાઢનાર પાપી છોકરાંઓથી હમેશાં દુર રહેવું, નહિ તો તેઓના જેવા દુર્ગુણી આપણે જલદીથી થઇશું અને પાછળથી આપણી જીંદગી દુઃખમાં જશે.

ભૂંડાંની સંગતમાં ભૂંડી ટેવ પડેછે અને ભૂંડી ટેવ પડેલી કદી જતી નથી. જૂઠાઓનો સોબતી જૂઠો અને સાચ્ચાનો સોબતી સાચ્ચો ગણાયછે. જૂઠું બોલનાર તથા ભૂંડાં છોકરાં સાથે ફરવાથી લોક આપણને પણ ભુંડાં જાણેછે માટે તેઓની સંગત રાખવી નહિ અને તેઓ સાથે રમતમાં ભેળાવું નહી.

સદગુણી સોબતીઓ આપણે પસંદ કરવા જોઇએ, જે છોકરાં સાચ્ચું બોલનારાં, ઉદ્યોગી, સર્વ સાથે માયાથી ચાલનાર, મોંમાંથી ભૂંડા સુખુન નહિ કાઢનાર તથા સુઘડ હોય તેવાં છોકરાંની સંગત કરવી અને રમત ગમતમાં તેઓ સાથે જોડાવું. ભલાં છોકરાંઓની સોબત કરવાથી આપણે સુખી થઇએ છીએ માટે સાચાં અને ભલાં છોકરાંની સોબત પસંદ કરજો.

[illegible]

[illegible]

દક્ષેમ્ચ નરેમ્ અષવનેમ આયેસે યેસ્તિ.[૧]

અર્થ.

સાચા અને ભલા મરદની હું કીર્તિ સાથે વખાણ કરૂં છું.

દોહરો.

સરસ સંગતીથી સહૂ, સુખ મળશે સંસાર;
નરસ સંગતીથી નકી, ઉપજે દુઃખ અપાર.

---

૧ ઇજશને હા ૨ ક૦ ૧૫.

પાઠ ૨૬ મો.

સારી સોબત વિષે.

ઝુંઝોટી—ઠુમરી.

સારી જાણી, શીખ શાણી, મન આણી, જુઓરે,
  સંગત સારી છે, સુખખાણી, જુઓ, સારી—ટેક.
સારી સંગતનાં ફળ છેજ સારાં,
  વાત એજ છે કિતાબમાં વખાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૧
સંગતનો રંગ અંગમાં લાગે,
  નથી કહેવત જગતમાં અજાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૨
લોભી, ક્રોધી ને કપટીની સંગે,
  થાય જગમાં જસની ધૂળધાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૩
બુરાંની સંગે બુરાં થવાએ,
  કહે લોક પછાડી કર્મકહાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૪
માતપિતા સહુ પ્રીતી વિસારે,
  ફરે કુળની આબરૂપર પાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૫
નરસી સંગતમાં લાભ મળે તે,
  રાખ સરખા છે રાસ્ત એજ વાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૬
સોબત સારી, સહુ સુખકારી,
  દુખહારી છે, પ્રીતથી પ્રમાણી; જુઓરે, સંગત૦ ૭

પાઠ ૨૭ મો.

બંદગી કરવાની ફરજ—ભાગ ૧ લો.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

નેમખ્યામહી ઈષૂઈદયામહી થ્વા મજ્દા અહુરા વીસ્પાઈશ્ થ્વા હુમતાઈશ્ વીસ્પાઈશ્ હૂખ્તાઈશ્ વીસ્પાઈશ્ હ્વર્શ્તાઈશ્ પઈરિ જસામઈદે.[૧]

અ ર્થ.

ઓ અહુરમજ્દ! તુંને હમો નમીએ છીએ, તારા હમો કરજદાર છીએ. તમામ ભલા વિચાર, ભલી વાણી અને ભલી કરણીથી તારી આસપાસ હમો પોહોચીએ (તુંને પીછાણીએ, જાણીએ.)

સર્વ જગતનો કર્તા એકલો એકજ ખુદા છે તે સર્વ શકિતવાન, મહાજ્ઞાની અને હમેશનો છે. આપણ સર્વ તો તેના બંદા છીએ માટે સાહેબની શકિતની વખાણમાં તથા તેના આપણી ઉપરના મોટા આભાર થકી **બંદગી** કરવાને જરથોસ્તી ધર્મમાં ફરમાવ્યુંછે.

બંદગી કરવામાં નીચલી ત્રણ વાત આવેછે:—૧. ખુદાની શકિત ગાઇ તેનો ઉપકાર માનવો.—૨. પાપનો પસ્તાવો કરવો.—૩. ભલી અને સુખ ભરી જીંદગી ગુજારવા તેની સહાયતા માંગવી.

૧. જે જે ચીજ આપણા ગુજરાન અને સુખને માટે જરૂરની છે તે ઈશ્વરે પેદા કીધેલી છે. વળી આપણી સંભાળ લઈ પોષણ કરનાર પણ તેજ છે તેથી હાથ જોડી આપણું શીર નીચું નમાવી તે સાહેબનો ઉપકાર માનવો.

---

૧ ઈજ૦ હા૦ ૩૬ ક૦ ૫.

૨. આપણા પાપનો તે સાહેબ આગળ પસ્તાવો કરવો એટલે જે ગુનાહ આપણાથી થયો હોય તે માટે ખરાં અંતઃકરણથી દીલગીર થવું અને તે સાહેબ પાસે માફી ચાહાવી.

૩. તે સાહેબની સહાયતા વિના આપણે સુખી થઇ શકતા નથી માટે ભલાઇ ભરી અને સુખસંપજ સાથની જીંદગી ગુજારવાની મોરાદ માંગવી.

બંદગીની વખતે આપણા હાથ જોડીને ઉંચા કરવા અને આપણું શીર નીચે નમાવવું.[1] મનમાં કાંઇ પણ ભટકતા વિચાર લાવવા નહિ પણ ઉપર જણાવેલી ત્રણ બાબત ધ્યાનમાં રાખીને ખુદા તરફ ચિત્ત લગાડવું.

બંદગીની શરૂઆતમાં ખુદાની શકિત અને ગુણોના વખાણ કરવા.—સઘળી પેદાયશનો ધણી તે એકલો એકજ છે તેની બરાબરનો બીજો કોઇ નથી. જ્યાં જોઇએ ત્યાં તેનું ડહાપણ અને શકિત માલમ પડેછે. પણ તેની સર્વ શકિત અને ડહાપણ જાણવાને આપણામાં તાકાત નથી. દરેક ચીજમાં તેની મદદની જરૂર છે. આપણો સઘળો આધાર તેજ સાહેબપર છે, ઇત્યાદિ. એવા એવા વિચારોથી તે સાહેબનો આભાર માનવો.

બંદગીમાં પાપનો પશ્ચાતાપ કરતી વખતે જે ગુનાહ આપણે કીધો હોય તે માટે દીલમાં દુખી થવું. જેખી કાંઇ બુરૂં હોય તેપર ખરા અંતઃકરણથી ધિકાર બતાવવો અને ફરીથી બુરૂં કામ કરવું નહિ એવો ઠરાવ કરવો.

દો હ રો.

પશુ પંખી સૌ પ્રાણીને, છે જેનો આધાર,
કરીએ તેની બંદગી, તેથી પડિએ પાર.

---

[1] ગાથા હા૦ ૨૯.

પાઠ ૨૮ મો.

બંદગી કરવાની ફરજ—ભાગ ૨ જો.

𐬫𐬀𐬝. 𐬥𐬆𐬨𐬋. 𐬬𐬊𐬵𐬎. 𐬀𐬜𐬡𐬍𐬨. 𐬀𐬝-
𐬠𐬀𐬉𐬱𐬆𐬨. 𐬥𐬀𐬌𐬭𐬉-𐬵𐬄𐬨. 𐬬𐬀𐬭𐬆𐬙𐬌𐬱. 𐬛𐬭𐬎𐬘𐬋.
𐬬𐬁𐬭𐬆𐬚𐬆𐬨. 𐬛𐬁𐬭𐬆𐬯𐬙. ∘

યત્ નેમો વોહૂ અધવીમ્ અત્બએષેમ્ નઇરે હાંમ્ વરેતિશ્ દ્રુજો વારેથ્મ દારેસ્ત.[૧]

અર્થ.

સારાં દીલની, કોઇનું બુરૂં નહિ ચાહવા કરેલી ભલી નમાજ (બંદગી)માણસને માટે એક બચાવ અને જૂઠાઇની સામે રક્ષણ કરનાર (હાલ) છે.

જે છોકરાં ભૂંડી ચાલ ચલાવેછે તેઓની અરજ ખુદા સાંભળતો નથી પણ સાચું બોલનારાં અને ભલું કામ કરનારાં છોકરાંઓની અરજપર ખુદા ધ્યાન આપેછે. કાંઈ પણ બુરી ઇચ્છા પાર પાડવા માટે ઈશ્વરને અરજ કરવી નહિ. તેવી વિનંતી કર્યાથી ખુદા સામે ગુનાહ કીધેલો ગણાયછે. તે સર્વ શક્તિવાન સાહેબ પાસ મુખ્ય બક્ષેસ એ માંગવી કે આપણને નેક વિચારવાની, સાચું બોલવાની અને નેક કામો કરવાની શક્તિ અને સમજ મેળવવામાં તે સાહેબ મદદ કરે, તથા આપણને, આપણાં માબાપને, આપણાં

---

૧ સરોશ ૫૪, ક૦ ૨.

સગાં વહાલાંને, સ્નેહીને તથા તમામ નેક આદમીઓને સુખ સાથે લાંબી જીંદગી બક્ષે.

નેક વિચાર સાથે તે સાહેબની બંદગી કીધી હોય તો તે બંદગીમાં કરેલી અરજ દાદાર અહુરમજ્દ સાંભળેછે. પણ આપણાં મનમાં બુરા વિચાર હોય તો આપણી બંદગી વ્યર્થ જાયછે.

કેટલાકો દુ:ખમાં હોયછે તે વખતે મદદને માટે ઇશ્વરને પોકારેછે તથા સાહેબની બંદગી કરવામાં રાત દીન ગુંથાયલા રહેછે. પણ સુખની વખતે તે સાહેબની આપેલી બક્ષેસો માટે ઉપકાર માનવાને પણ ભુલેછે. એવા આદમીઓનું સુખ ઝાઝા દહાડા ટકતું નથી.

આપણે દુ:ખી કે સુખી ગમે તે હાલતમાં હોઇએ પણ તે સાહેબની બંદગી હમેશાં કરતાં રહેવું. કારણ કે દુ:ખમાં તેમજ સુખમાં તેજ આપણી સાથે છે. ભલાં મન સાથ હમેશાં આપણે તેને યાદ કરતાં રહેવું. હરરોજ ઓછામાં ઓછી બે વખત તે સાહેબની બંદગી કરવી, એક, સવારે ઉઠતાં, અને બીજી, રાત્રે સુતાં.—બંદગી કરવાથી મનને કેવી નિરાંત અને સુખ મળેછે !

દોહરો.

સુખ ને દુખમાં જે ખુદા, સદા રહેછે સાથ;
સવાર સાંજે બંદગી, કરવી તેની બાત.

પાઠ ૨૯ મો.

ખુદાની બંદગી, (બામદાદની.)

એ અહુરમજ્દ ગઇ રાત મારી સલામત ગઇ તે મારે તારો ઉપકારી છું. તારી મરજી મુજબના આજ કામ કરૂં એવી ઇચ્છા અને શક્તિ મારામાં મુક. એ દયાળુ સાહેબ ! મારાં માબાપ, ભાઇબેન, અને સગાં વહાલાનું તથા તમામ જીહાનનું ભલું કરો ! એ સર્વના ધણી ! મારી આ ટુક પ્રાર્થના તું કબૂલ રાખ !—આમીન !

ખુદાની બંદગી—(રાતના બીછાને જતી વખ્તની.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

યેઙ્હે હ્વા દ્દિથ્એષ યેઙ્હે મનઙ્હ યેઙ્હે વચઙ્હ યેઙ્હે શ્કયઓથ્ન યેઙ્હે જઓષ યેઙ્હે અનજઓષ આ તે ક્ચ સ્તુયે ની તે વએધયેમિ.[1]

---

[1] ઇનશાને હા ૧ ૬૦ ૨૧.

અર્થ.

જો મન વચન અને કરણીથી તારી વિરૂદ્ધ મારી ખુશીથી અથવા નાખુશીથી ગયો હોઉં તો તે હું જાહેર કરૂં છું (તે વાંક હું કબૂલ કરૂં છું), અને (તેથી પાછો ફરીને) તારી સ્તુતી (બંદગી) કરૂં છું.

ઓ ખુદા આજ મારૂં પાલણ કરી મને સલામત રાખ્યો છે માટે હાથ જોડી મારૂં શિર નીચું નાખી તારો ઉપકાર હું માનું છું. મારી મુર્ખાઈ અથવા નાદાનીથી કાંઈ ગુનાહ આજ થયો હોય તેપર દયાની નજર રાખજો. ઓ દાદગર તારે આશરે હું હાલ સુઉં છું માટે આજ રાત મારી સંભાળ લેજો. ઓ રક્ષણ કરનાર સાહેબ હું હાથ જોડી વિનંતિ કરૂં છું કે મારાં માબાપ, મારાં સગાંવહાલાં તથા દોસ્તોને અને સર્વ અશોને નચિંતાઈની ઉંઘ આપજો! અને સવાર પડતાં અમો સર્વને તનદરોસ્તી સાથ ઉઠાડજો! આમીન!

પાઠ ૩૦ મો.

આળસાઈથી નિપજતા ગેરફાયદા.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

નર યો માંમ્ નોઇત્ અઇવિ વેરેજ્યેહિ હાવોય બાજ્વો દષિનચ દષિન બાજ્વો હાવયચ બાધ ઇધ હિસ્તહિ અન્યેહે દ્રરે સ્રયનો ખરેન્તીશ્ પેરેસ્મનએષુચ.૧

અર્થ.

ઓ માણુસ ! (તું) કે જે મને (જમીનને) ડાબીથી જમણી બાજુએ અને જમણીથી ડાબી બાજુએ ઉથલ પાથલ નથી કરતો (ખેડતો નથી), માટે ખચીત અહિં બીજાને બારણે ખોરાક માગવાનો સવાલ કરતો તું ઉભો રહેશે.

સાર.

ઓ માણસ ! તું જો મેહેનત નહિ કરશે તો ખચાત આ દુનિઆમાં બીજાને બારણે ભીખ માગતો તું ઉભો રહેશે.

ઉદ્યોગથી માણસ તનદરોસ્ત અને સંતોષી રહેછે. આળસાઇથી માણસ શરીરે રોગી થાયછે. આળસુનું મન હમેશાં ભમતું રહેછે તથા તેના વિચારો ગુચવાયલા હોયછે અને શું કરવું તે તેને સુજતું નથી.

આળસુ માણસ દુનિઆને એક બોજો છે. આળસાઇ દુઃખ અને દરિદ્રતા આણેછે. તવંગરને તે ભીખારી કરેછે અને નિરોગીને રોગી કરેછે. આળસાઇથી મોતપણ જલદી આવેછે. માટે છોકરાંઓએ આળસુ થઇ પોતાનું મોત જલદી લાવવું નહિ. આળસુ છોકરાં સવારનાં મોડાં ઉઠેછે અને રાતનાં વેહેલાં સુએછે. તેઓને પોતાનું બીછાનું વખતસર છોડવા ગમતું નથી પણ કવખતે બિછાનાપર જવા

---

૧ વંદીદાદ ૫ર૦ ૩ ફ૦ ૨૮—૨૯.

ગમે છે. એવાં છોકરાંને જ્ઞાન તે ક્યાંથી મળે ? તેઓ શરીરે રેગી અને દુબળાં થાય તેમાં નવાઈ શી ?

યાદ રાખજો કે ઉદ્યોગી હમેશાં ઉંચે દરજ્જે પુગતો અને માન પામતો રહેછે પણ આળસુને તે ઉદ્યોગી આગળ નમવું અને નિચું જોવું પડેછે. આળસુ માણસ પીડા અને વિપત્તિમાં આવી પડેછે અને તેના સંકટમાં દિનપર દિન વધારો થાયછે. તેને હમેશાં બીજાનો ઓશિઆળો રહેવું પડેછે. જેઓ આપણાથી ઉમરે મોટા છે અને શિખ્યા વગર ખરાબ હાલતમાં આવી પડયાછે તેઓ ઘણા પસ્તાયછે; તેઓના જેવી આપણી હાલત ન થાય માટે શિખ્યાપર મન લગાડવું અને ઘણો વખત રમતગમત તથા આળસાઈમાં કહાડવો નહિ.

આળસુની જીંદગી ટુંકી અને સદા દુઃખી હોયછે માટે સર્વ ભલાં છોકરાંઓએ પોતાનો વખત પોતાના પાઠો કરવામાં, માબાપ તથા શિક્ષકના કહ્યા પ્રમાણે ચાલવામાં, ખુદાની બંદગીમાં અને બીજાં ભલાં કામોમાં રોકવો અને પોતાની જીંદગી લાંબી અને સુખી કરવી.

દોહરો.

દરિદ્રતામાં દાબશે, આળસ અવગુણ એક.
માટે મેહેનત આદરો, છાંડી તેને છેક.

પાઠ ૩૧ મો.

આળસાઈ છોડી ઉદ્યોગ કરો.

[illegible]

ઉસેહિસ્તત મશ્યાક સ્તઓત અષેમ્ યત્ વહિસ્તેમ્ નિસ્ત દએવ અએષ વો દરઇતે બૂશ્યાંસ્ત દરેઘો-ગવ.[1]

અર્થ.

અરે માણસો! તમો ઉઠો સૌથી સરસ સચાઇની વખાણ કરો, બુરાઇ અને બુરી ચીજોનો નાશ કરો, (નહિ તો) લાંબા હાથવાળો (આખાં હાડકાનો અથવા નુકસાન ફેલાવનારો) આળસાઇનો દેવ તમારી ઉપર ગલબો કરશે.

ખુદાએ સર્વ માણસને મેહેનત કરવા આ જગતમાં પેદા કર્યાં છે. માણસનેજ નહિ પણ નાની કે મોટી સર્વ વસ્તુને તે સાહેબે કાંઇને કાંઇ કામ સોંપ્યું છે. આપણી પૃથ્વિ, બીજા ગ્રહ, ચંદ્ર ઇત્યાદિ એક પળ પણ સ્થિર રહેતા નથી. દરિઆમાંની માછલી, હવામાં ઉડતાં પક્ષીઓ અને જમીનપરનાં સર્વ જનાવર પોતપોતાનાં કામમાં કેવાં રોકાયલાં રહે છે! જુઓ છોકરાં, આપણને આપણાં માબાપ આઇતો ખોરાક

---

૧ વંદીદાદ ફર. ૧૮ કં૦ ૨૪.

આપેછે તોપણ આપણામાંનાં ઘણાંએક પોતાનાં ભલાં કાજે શિખવા પાછળ જોઇએ તેટલી મેહેનત લેતાં નથી એ કેવી શરમની વાત છે ! આખી જગત ઉદ્યોગમાં ગુંથાયલી રહે અને જો આપણે આળસુ રહિએ તો ખુદાનાં કેવાં પાપી થઇએ વારૂં ? ખચીત જે મૂર્ખ હોય તે વખત ગુમાવે.

આપણને ખુદાએ જે જોર અને અક્કલ આપીછે તેનો ઉપયોગ કરવો, અને અરસપરસ મદદ કરી એકબીજાનું સુખ વધારવું. આપણી જીંદગી ટુંકી છે અને એ ટુંકી જીંદગીમાં જેટલું ભલું કામ થાય એટલું કરી લેવું કે જેથી આપણે સુખી થઇએ. આપણે જાણીએ છીએ કે ગએલો વખત પાછો આવતો નથી અને હવે પછીના વખતમાં શું થશે તેની આપણને ખબર નથી માટે જે કામ કરવાનું હોય તે ચાલતા વખતમાં કરી લેવું. "પછી કરીશું" કહીને કદી પણ રહેવા દેવું નહિ. જેઓ 'પછી કરીશું' કહીને પોતાનું કામ રહેવા દેછે તેઓથી છેવટે તે કામ થતું નથી.

ઉદ્યોગી રહેવાથી તનદરોસ્તી, ખુશ મીજાજ, સંતોષ, ધીરજ, દોલત, માન અને સુખ મળેછે. વાસ્તે આપણાં પોતાનાં ભલાંને કાજે આળસાઇ તજવી અને ઉદ્યોગ કરવો.

દોહરો.

આળસ છોડી અંગથી, કરવો નિત ઉદ્યોગ,
સર્વે સુખ તેથી મળે, રહે કશો નવ રોગ.

પાઠ ૩૨ મો.

આળસ તજવા વિષે.

૫૬.

આળસ છોડી ઉદ્યમ કરવો, ફરજ એજ છે મોટી રે;
આળસ છોડી—ટેક.

દુશ્મન આળસ, ઉદ્યમ તો છે, દોસ્ત ખરો જગમાંહીરે;
ઉદ્યમથી તેજી દુનિયાની, નથિ ઉદ્યમ સમ કાંઈરે.
આળસ૦ ૧

આળસની તો પાછળ પાછળ, દળદર દોડ્યું આવેરે;
તેને દેખી દોલત ડરથી, ઝટપટ દૂર સિધાવેરે.
આળસ૦ ૨

વખતતણી કિંમત નહી બૂઝે, જેહ આળસુ હોયરે;
આવડ એક ભલો નહી ઉદ્યમ, ફોકટ જીંદગી ખોયરે.
આળસ૦ ૩

કામ સોંપતાં આળસુ જન તે, બાનાં કંઈક બતાવેરે;
શેમાં લાભ રહ્યો છે ખુદ તે, મનમાં કંઈ ન લાવેરે.
આળસ૦ ૪

કામથકી કાયર તે થાયે, સદા બિછાનૂં પ્યારૂંરે;
બોજા સરખો આ દુનિયામાં, કહો કરે શું સારૂંરે.
આળસ૦ ૫

આળસથી તો કંઈક તવંગર, બની ગયા ભીખારીરે;
બન્યા નિરોગી રોગી જલદી, સૂતા મોતપથારીરે.
આળસ૦ ૬

માટે બાળક રહી ઉદ્યમી, કસજો બદન તમારૂંરે;
આળસથી તો આ દુનિયામાં, થયૂં ન કોનું સારૂંરે.
આળસ૦ ૭

સમીસાંજનાં સૂવા તાકે, મોડાં ઉઠે સ્હવારરે;
વેળાસર છોડવા પથારી, ગમે નહી તલભારરે.
આળસ૦ ૮

એવાં મૂરખ બાળકને તે, મળે કયહાંથી માનરે;
રોગી દુબળાં સરખાં દીસે, મળે ન જેને ભાનરે.
આળસ૦ ૯

કીડી પણ ઉદ્યોગ કરીને, જુઓ કરે ગુજરાનરે;
આળસુ આખર ભીખ માગીને, પેટ ભરે નાદાનરે.
આળસ૦ ૧૦

વપરાતી કૂંચી તે ઉજળી, રહે, નથી એ ખોટુંરે;
શરીર સુખ એ ઉદ્યમનું ફળ, આ જગમાં અતિ મોટુંરે.
આળસ૦ ૧૧

ઉદ્યોગી ઉદ્યોગ કરીને, પદવી મોટી પામેરે;
ભાયગને નહી રહે ભરોસે, રળે માન સહુ ઠામેરે;
આળસ૦ ૧૨

મેહેનતમાં મશગૂલ રહીને, સુખ પામે સંસારરે;
હરામના પૈસાપર તેને, મળે ન પ્રીત લગારરે.
આળસ૦ ૧૩

માટે આળસ તનથી છોડી, શુભ ઉદ્યમ આદરવોરે;
સરવે સુખ સાંપડશે તેથી, બોધ દીલમાં ધરવોરે.
આળસ૦ ૧૪

પાઠ ૩૩ મો.

ખાણાં માટે ખુદા અને માબાપનો આભાર માનવાની ફરજ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

મઝ્દ્ઈદે અહુરેમ્ મઝ્દાંમ્ યે ગાંમ્ચા અષેમ્ચા દાત્ અપસ્ચા દાત્ ઉર્વરાઓસ્ચા વહુઉહીશ્ રઓચાઓસ્ચા દાત્ બૂમીમ્ચા વીસ્પાચા વોહૂ.[1]

અર્થ.

હમો અહુરમજદને આરાધયે છીએ કે જેણે ગોસ્પંદ, અનાજ, પાણી, ભલાં ઉરવરો (વનસપતી) રોશનીઓ પૃથ્વી તથા તમામ વસ્તુઓને પેદા કીધીછે.

ખોદાએ આપણને પેદા કર્યાંછે અને તે આપણનો પાળનારછે. આપણા જન્મથી ખોરાક પુરો પાડવાની તે સંભાળ લેછે. આપણે જ્યારે બાળક હતાં અને દુધ શિવાય આપણને જ્યારે કાંઇ ખપતું નહોતું ત્યારે આપણી માની છાતીમાં દુધ બને એવી તે સાહેબે યુક્તિ રચી. એ દુધ આપણી દયાવંત માતાએ આપણને પાયું અને મોટાં કર્યાં. જે

૧ ઇજશને હા ૩૭ ફ૦ ૧.

સૃષ્ટીના પાલણ કર્ત્તાએ આપણને દુધ પુરૂં પાડવાની સંભાળ લીધી, તે સાહેબનો આપણાપર કેવો ઉપકાર થયોછે! વળી આપણી દયાવંત માતાએ પોતાનું દુધ આપી આપણને ઉછેર્યાંછે માટે તેઓનો ઉપકાર પણ કાંઈ નજીવો નથી. એ ઉપકાર મરણ સુધી આપણે ભુલવો નહિ.

દરરોજ સવાર, બપોર અને સાંજના જે ખોરાક, પાણી આપણી આગળ મુકવામાં આવેછે તે સર્વ અહુરમજદની બક્ષેસ છે. ખેતરમાં ખેડુત થોડા અનાજના દાણા વાવેછે પણ ખેતરમાં વરસાદ નાંખી અને સુરજનો તડકો આપી તે દાણાને હજારોગણા વધારી જથ્થાબંધ અનાજ ઉગાડનાર **દાદાર અહુરમજદ** છે. વળી ખેડુત અનાજના જે દાણા વાવેછે તે પણ ખુદાનીજ પેદાયશ છે. ફળના એક ઠળીઆ કે ગોટ-લામાંથી સેંકડો ફળોનું ઝાડ એ સાહેબની શક્તિથી ઉગેછે. અનાજ અને ફળ ખાઈ એના બનાવેલાં પ્રાણી જીવે અને એના શુકરાના કરે માટે અજાયબ તરેહની ગોઠવણથી એક ચીજમાંથી હજારો ચીજો ઉત્પન્ન કરવાને તે એકલો એજ સાહેબ શક્તિવાન છે. સેંકડો ખાવાની ચીજો માટે તરેહવાર જાતનાં ફળનાં ઝાડો એ સાહેબ ઉગાડેછે. તાજાં મીઠાં પાણીની આપણને દરરોજ જરૂર છે માટે નદી, સરોવર, કુવા, તળાવ ઇત્યાદિ એ સાહેબની ગોઠવણથી ભરાયછે. આપણે ખાઈ, પી, ભલે માર્ગે ચાલી સુખી રહીએ માટે એ સર્વ ચીજ તેણે કીધીછે. દાદાર અહુરમજદથી આપણને સઘળું સુખ મળેછે. એ સાહેબની બેહદ મેહેરબાનીના બદલામાં એ સાહેબનો ઉપકાર માની બંદગી કરવા શિવાય આપણ બીજું કાંઈ કરી શકતા નથી.

ખોદા સર્વ ચીજ બનાવેછે અને આપણાં માબાપ પોતાનાં તન અને મનની મેહેનત કરી આપણે સારૂ ખોરાક મેળવી

પુરો પાડેછે માટે સર્વ બાળકોએ પોતાનું ખાણું લેતી વખતે અને લીધા પછી ખોદાનો અને માબાપનો આભાર માનવો.

દોહરો.

અન્ન પાણી ઉપજાવિયાં, ધન્ય! ખોદા તુજ કામ,
જમતાં કેમ વિસારીએ, થઈને નિમકહરામ?

પાઠ ૩૪ મો.

ખાણાં માટે ખુદાનો ઉપકાર.

[illegible]
[illegible]

નેમો વોહૂ નેમો વહિસ્તેમ જરથુશ્ત્ર ગએથાબ્યો.[1]

અર્થ.

ઓ જરથોસ્ત! નમાજ ભલી, દુનિઆના લોકો માટે નમાજ અતિ ભલી.

(ખાણું ખાધા આગમજ ખુદાનો ઉપકાર.)

ઓ દાદાર! આ અન્નપાણીની બક્ષેસ તેં આપીછે કે જે ખાઇ પીને હું જીવું અને આ દુન્યામાં નેક કામો કરૂં. આ તારી બક્ષેશ માટે, ઓ પરવરદીગાર! તારી આગળ મારૂં સર નમાવુંછું અને તું સાહેબના હજારોહજાર સુકરાના કરૂંછું. મારાં માબાપની કૃપાથી આ તૈયાર ખાનું મને મલ્યુંછે વાસતે તેઓની જીંદગી સુખ સાથ લાંબી થજો!—આમીન!

---

૧ સરોશ યશ્ત, ક૦ ૧ ક૦ ૧.

(ખાનું ખાધા પછી ખુદાનો પાડ માનવાની બંદગી.)

એ જગતના દયાળુ ધણી! મારા ગુજરાનને માટે એક રોટલીનો કટકો અને થોડું પાણી બસ હતું. પણ રોટલી સાથ બીજી વધારે ચીજોની તેં બક્ષેસ કીધી માટે હું તારો ઘણો ઉપકારી થયોછું. એક કટકો રોટલી માટે મારે તારો આભાર માનવો જોઇએ, પણ જયારે આ રોટલી સાથ બીજી ચીજોની બક્ષેસ કરીછે ત્યારે ઉપકાર કરવા સાથ અત્યંત પ્યાર તેં બતાવ્યોછે. માટે એ **દાદગર**! અગર કોઈ વખત કટકો રોટલી કરતાં પણ જો મને ઓછું મળશે તો તેપર સુકરાના કરીશ, કારણ કે મારો જીવ ઉગારવાને જેબી મને મળે તે તુંજ આપનાર છે! તારી પેદા કીધેલી ચીજોને મારાં માબાપે મેળવી અને મારૂં ભોજન તૈયાર કીધું માટે તું સાહેબને નમીને હું દુવા માગુંછું કે મારાં માબાપ સુખ સાથ લાંબી જીંદગી ગુજારે! આમીન! આમીન!

અવસ્તાના કલામોથી રચેલો એક પાઠ.

પાઠ ૩૫ મો.

અહુરમજ્દની શક્તિ.

[illegible]
[illegible]

તેમ્ રતૂમ્ યજ્મઇદે યિમ્ અહુરેમ્ મજ્દાંમ્ દધવા ઓહ્હેમ્.. વીસ્પ વોહુ.[૧]

---

૧ ઇજશને હા ૭૦ ક૦ ૧.

અર્થ.

તમામ ચિજોનો પેદા કરનાર અહુરમજ્દ જે પવિત્રાઇનો સાહેબ તેને અમો આરાધયે છીએ.

દાદાર અહુરમજ્દે પોતાની શકિત અને ડહાપણથી આખી જગત ઉત્પન્ન કરીછે. તેની સંભાળ લેનાર તથા સર્વનો પાળનાર પણ તેજ સાહેબ છે.

[illegible]

મ્રઓત્ અહુરો મજ્દાઓ સ્પિતમાઇ જરથુસ્ત્રાઇ અજેમ્ યો અહુરો મજ્દાઓ અજેમ્ યો દાત વઙ્હુવાંમ્.[1]

અર્થ.

અહુરમજ્દે સૌથી પવિત્ર જરથોસ્તને કહ્યું કે હું જે અહુરમજ્દ, હું જે વસ્તુઓનો પેદા કરનાર છું.

[illegible]

પાયુશ્ચ અહ્મિ દાતાચ્ય આતાચ્ય અહ્મિ.[2]

અર્થ.

રક્ષણ કરનાર હું છું, પેદા કરનાર તથા પાલણ કરનાર હું છું.

---

૧ વંદીદાદ પરગરદ ૨૨ ક૦ ૧. ૨ અહુરમજ્દ યશ—ક૦ ૧૨.

સર્વ વસ્તુઓ—માણસ, પશુ, પંખી ઈ૦ ની પેદાએશ અને નાશ થાયછે પણ દાદાર અહુરમજ્દ હમેશનો છે અને હમેશાં રહેશે.

[illegible]

અહુરમજ્દ હમા બૂદ્ ઓ હમા હસ્ત ઓ હમા બેદ્.[1]

અર્થ.

અહુરમજ્દ હમેશાં હતો, હમેશાં છે, અને હમેશાં રહેશે.

ખુદાના ડહાપણનો કાંઈ પાર નથી, તે સર્વજ્ઞાની છે.

[illegible]

અહિ મજ્દાઓ નાંમ.[2]

અર્થ.

મહાજ્ઞાની નામ છે મારૂં.

ઈશ્વર આપણ સર્વને જોઈ શકેછે પણ આપણે તેને જોઈ શકતા નથી કારણ કે તેને કાંઈ રૂપ અથવા આકાર નથી.

[illegible]

હમદસ વીસ્પ હિષસ્.[3]

---

1 હોમ્મા નામસેતાએશને. 2 અહુરમજ્દ યશ ક૦ ૮.

3 અહુરમજ્દ યશ ક૦ ૮.

અર્થ.

સતરમું નામ સર્વ (વસ્તુઓ) ને જોનાર.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

દથુષો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનઙ્હતો મઇ-ન્યેઉશ્ મઇન્યઓયેહે.[1]

અર્થ.

નુરમંદ અને રોશનીથી ભરેલા પેદા કરનાર અહુર-મજ્દ જે મીનોઓમાં મીનો (અણુદીઠમાં અણુદીઠ) છે.

ચાલો છોકરાં, કરો બંદગી એજ ધણીની, કે જે આપણો પેદા કરનાર અને પાળનાર છે જે પવિત્રાઇમાં પુરો અને સર્વ શકિતવાન સાહેબ છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧ ઇજશને હા ૪ ક૦ ૭.

નિવએધયેમિ હન્કારયેમિ દથુષો અહુરહે મજ્દાઓ રએવતો ખરેનઙ્હતો મજીસ્તહેચ વહિસ્તહેચ સ્રએસ્તહેચ . . . . યો નો દધ યો તતષ યો તુઝુયે.[1]

અર્થ.

અહુરમજ્દ જે પેદાનો કરનાર ચળકાટવાળો, નુરમંદ, સર્વ શકિતવાન, સર્વોત્તમ અને શ્રેષ્ઠ જે આપણને પેદા કરનાર, રૂપ આપનાર અને આપણું પોષણ કરનાર છે તેની હું આરાધના કરૂંછું અને (મદદે) બોલાવુંછું.

દોહરો.

કરિયે તેની બંદગી, અપાર જેનાં કામ;
અમર શકિતઓ જેહની, અમશાસ્પંદો નામ.

પાઠ ૩૬ મો.

અહુરમજ્દની સેતાએશ.

ભૈરવી—ગજલ.

એક તૂંજ અહુરમજ્દ, દાદાર છે ખરો,
પાળનાર, પોષનાર તું, દિલદાર છે ખરો. એક ૧
તુજ શકિતઓ અનંત, ના ગણાય કોઇથી,
ગેબી રચના અનેક, રચનાર છે ખરો. એક ૨
નજરે પડે ન કાંઈ તૂં, ખલકનો ધણી,
મહિમા ખુદા ખરેજ તુજ, અપાર છે ખરો. એક ૩

---

1 ઇજશને હા ૧ ક૦ ૧.

અજબ કળા અનેક, ઠામઠામ તાહરી,
જીવજંતુ સરવનો તું, આધાર છે ખરો. એક ૪

ઠરેછે દિલ અમારૂં કૃતિ, જોઈ તાહરી,
ખુબી અખૂટનો ભલો, ભંડાર છે ખરો. એક ૫

રૂપ, રંગ ને આકાર, અજબ પ્રાણીઓતણા,
સ્વરભેદ ને મુખ ભેદનો, કરનાર છે ખરો. એક ૬

ઓળખાય એકએકથી, એ એલ ન્યારો છે,
ખાનપાન, જ્ઞાનદાનનો, દેનાર છે ખરો. એક ૭

જન્મ જગતમાંહિ આપિ, લે સંભાળ અમારી,
સાગર દયાનો તુજ, ઉપકાર છે ખરો. એક ૮

ખુબી ગાઇએ શી તારિ તે, નાદાન અમે તો,
દુખે ડૂબતાંનો હાથ, ધરનાર છે ખરો. એક ૯

થાય જો પિછાન મનથકી, તને ન મૂકિયે,
ગણી એક તૂં સદાય, તારનાર છે ખરો. એક ૧૦

છીયે બાળક હે, ધર્મનીતિબોધ અમોને,
એજ જગતમાંહિ, સારમાંહિ સાર છે ખરો. એક ૧૧

[illegible]

નોઇત્ હે અપસ્તવાને વઙ્ઉહીમ્ દએનાંમ્ માજ્દ-યસ્નીમ્ નોઇત્ અસ્તચ નોઇત્ ઉશ્તાનેમ્ચ નોઇત્ બઓધસ્ચ વી-ઉર્વિશ્યાત્.[1]

અર્થ.

તે ભલી મજ્દયસ્ની દીનને કદી છોડું નહિ, હાડકાં છુટાં પડે, જાન જાએ, બુધ્ધિ ગુમ થાએ તોપણ તજું નહિ.

---

૧ વંદીદાદ ૫૨૦ ૧૯ ફ૦ ૭.

સમાપ્ત.

કઠણ શબ્દનો કોષ.

અસ્ફુટ ...... સ્ફુટે નહિ તેવું.
અથાગ ...... પારવનાનું.
અદકું ...... વધારે.
અધિક ...... વધારે.
અંતરે ...... મનમાં.
અનન્ત ...... છેડા વગરનું.
અનુસરતો.. .. મળતો આવતો.
અનુસરી...... વળગી રહીને.
અનેક ...... એકથી વધારે, ઘણાં.
અપાર ...... પાર વિનાનું, છેડા વગરનું.
અમર .... .. મરે નહિ તે, હમેશનું.
અમાપ ...... ઘણુંજ, બેહદ.
અમુલ્ય ...... કિમતી, સરસ.
અમૃત .. .... મીઠો પદાર્થ.
અર્થ........ હેતુ, મતલબ, સમજણ.
અવગુણ...... નઠારો ગુણ.
અશોઈ.. .... સચ્ચાઈ, પવિત્રાઈ.
આણી ...... લાવી.
આદરવો...... ઉમંગથી કરવો.
આદરો ...... માથે લો, કરો.
આપ .... તમે.
આબ........ પાણી.
આરાધવું .... સ્તુતિ કરવી, નમીને માન સાથ યાદ કરવું.
આરો .... .. છેડો, હદ, પાર.
આશકાર .... જાહેર, ઉઘાડું.

ઉચ્ચાર ...... બોલવું.
ઉછેરવું ...... પાલણ પોષણથી મોટું કરવું.
ઉપમા........ મીસલ, બે પદાર્થનું કોઇવાતે મળતું આવવું તે.
ઉમંગ ...... ખુશી, હોંસ, ઉલટ.
ઉરવરા ...... ઝાડપાન.
ઉસ્તાદ ...... મેહેતાજી, શિખવનાર, ગુરૂ.
એકરાર ...... ખાતરીથી કહેવું, કબુલ કરવું.
એદી........ ઘણું ખાવાથી બનેલો સુસ્ત.
ઓશીઆલો.... ઉપકારથી દબાયલો, જેનાપર પાડ ચહડેલો હોય તે.
કપૂત .... ખરાબ ચાલનો છોકરો.
કરણી........ કર્મ, કામ.
કરૂણા .... .. દયા, કૃપા.
કૃપા .... મેહેરબાની.
કૃતિ .... કામ.
કર્મકહાણી .... બદ કામોની વાત.
કલામ .. .... ધર્મનું વચન, ફરમાન.
કવખત ...... કવેળા, ખોટો વખત.
કસબો........ ઉદ્યમ અથવા કસરતથી ખીલવણો.
કસુર .... ભૂલ, ખૂટ, ઘટ.
કળા.... .... જુક્તિ, હિકમત, ચતુરાઇ.
કાજ........ કામે.
કુદરત .. .... જગત, ઇશ્વરે બનાવેલાં કામ.
કુમતિ .. .... નઠારી સમજ, નઠારી મનની વલણ.
કુલ.. ...... તમામ, બધું.
કુળ.... .... ખાનદાન, વંશ.
કોપી........ ગુસ્સાવાળું, ચિડિયું.

ખલક .. .... જગત, આલમ, જહાંન.
ખ્યાલ .. .... વિચાર.
ખાનપાન...... ખોરાક તથા પાણી.
ખુદને......... પોતાને.
ખુબ.... .... સારાં મઝાનાં.
ખેલ.... .... તમાસો.
ગંજ........ જથો, ખજાનો.
ગતિ........ શકિત.
ગંભિર .. .... ભય અને આશ્ચર્ય ઉપજાવે તેવું ઉંચું અથવા મોટું.
ગર્વ.... .... અહંકાર, મગરૂરી, અભિમાન.
ગલખો કરવો.... હૂમલો કરવો.
ગિરિ........ પહાડ, ડુંગર.
ગેબી........ છુપું, છાનું, ન દેખાય તેવું.
ચમકાર ...... પ્રકાશ.
ચારો........ ઉપાય.
ચિત્ત........ મન, ધ્યાન.
ચુગલી ...... ચાડી, નિન્દા, બદગોઇ.
છટેલ........ ફાટેલ, છાકેલો.
છાજશે.. .... શોભશે, બિરાજશે.
છાંડી........ તજી, છોડી.
છેલાઇ ...... ઇશ્કી, ફાંકડાપણું.
જગનાથ.. .... ખુદા, ઇશ્વર.
જનમારો...... જીંદગી, ભવ.
જશ .... વખાણ, આબરૂ.
જળ........ પાણી.
જન્નત .. .... મુવા પછીની હાલત, બેહસ્ત.

જાજરૂર .... સંડાસ, પાયખાનું, વાડો.
જીવતર ...... દુનિઆમાં જીવવું તે જીંદગી.
જીહાંન ...... દુનિયા, જગત, પેદાયેશ.
ઝટપટ........ જલદી.
ઠરેછે........ સંતોષ પામેછે.
ઠામ.. ...... ઠેકાણું, જગા.
ડુબે.. .... ગરક થાય, ડુબી જાય.
તજવું .... .. છોડી દેવું.
તરકટીઆ .... દગો કરનાર, કાવતરું કરનાર.
તલભાર...... જરાપણુ.
તાકાત .... .. શકિત, જોર.
તાત .... બાપ, પિતા.
તારનાર ...... છૂટકારો કરનાર, રક્ષણ કરનાર.
તેજી.... .... આબાદી, ચઢતી હાલત.
દુઃખહારી .. .. દુખ મટાડનાર.
દળદર .... .. કંગાલીઅત.
દરિદ્રતા ...... કંગાલીઅત.
દાતાર .... .. આપનાર, ખુદા.
દિન દિન...... દહાડે દહાડે.
દિલદાર.. .... સાચો દોસ્ત, દિલનો ધણી.
દુર્ગંધિ ...... ખરાબ વાસ.
દુર્ગુણ .... .. ખરાબ ગુણ.
દુર્દશા........ ખરાબ હાલત.
દે.......... આપ.
દેનાર.... .... આપનાર.
દ્વેષ .... બુરાઇ, બુરી ચીજો, બુરા માણસો.
ધન્ય.... .... શાબાશ, રંગ.

ધુળધાણી...... નકામી, બરબાદ.
નંગ .... કીમતી વસ્તુ, હીરો.
નચિંતાઈ .. .. નીરાંત, ચિંતા વિનાનું તે.
નજીસાત...... મેલ, ગંદી ચીજ.
નમાજ .... બંદગી.
નવ .... નહિ.
નસીઅત...... શીખામણ.
ન્યારો ...... અજાએબ જેવો, અજબ જાતનો, જુદોજ.
નાદાન .. .... દાનાવ નહિ તે, અજ્ઞાન, અણસમજુ.
ન્હાન........ ન્હાવાની ક્રિયા.
નિત .... દરરોજ.
નિર્મળ ...... સ્વચ્છ, ચોખ્ખું.
નિરોગી ...... રોગ વગરનું, તનદરોસ્ત.
નીરાંત ...... સુખ, ચેહેન.
નૂર .... તેજ, પ્રકાશ.
પછાડી ...... પાછળ.
પડછાયો ...... ઓળો.
પથારી ...... બીછાનું.
પરખ્યા ...... ઓળખ્યા, સમજ્યા.
પરમ........ મુખ્ય, ઉત્તમ, સૌથી શ્રેષ્ઠ.
પરમાણુ ...... નક્કી, ખરૂં.
પરલોક ...... મુવા પછીની હાલત.
પ્રતાપી .. ... ઉંચી પદવીવાળું, કીર્તિવાળું, તેજવાળું.
પ્રમાણી ...... નક્કી કરીને.
પાણી ફરવું.... ધૂળ મળવું, બરબાદ જવું.
પામર........ હલકું, કંગાલ, ગરીબ માણસ.
પાતાળ ...... પૃથ્વી નીચે જે પ્રદેશ તે.

પુરાતન ...... અસલના વખતનો, જૂનો.
પોખીને ...... પોષણ કરીને.
પ્રાચીન ...... અસલનું, જૂના વખતનું.
ફરજંદ ...... છોકરૂં.
બંદો .... સેવક, નોકર.
બળ .... જોર, જોશ.
બાના .... જૂઠાં કારણ.
બાળાપણ...... બચપણ.
બૂજ .... કદર, સમજ.
બેશ .... સારૂં, ખાસુ, મઝેનું.
બોધ .... જ્ઞાન, ઉપદેશ, શિખામણ.
ભણ્ડાર ...... ખજાનો, પુષ્કળતા.
ભાન .... હોંશ, સમજ.
ભાર .... માન, બોજ.
ભાવે .... પસંદ પડે, ગમે.
ભ્રાત .... ભાઇ.
મજહબ ...... ધર્મ.
મતિ .... બુદ્ધિ, સમજ.
મનાયો ...... સમજાયો.
મર્મ .... છૂપો ભેદ, અર્થ.
મલિનાઈ...... ગન્દાપણું, નજીસાઇ.
મશગુલ ...... કામમાં રોકાયલું.
મહિમા ...... કીર્ત્તિ, તેજ.
મા .... નહિ.
મુખ ભેદ...... ચેહેરાનો તફાવત, મોહોડાનો ફરક.
મુખે .... મોહોડે.
મુરબ્બી ...... કદરદાન, વડીલ, આશ્રય આપનારો મોટો પુરૂષ.

મુરાદ........ ઇચ્છા, હોંસ, ઉમેદ.
મેહેર........ મેહેરબાની, માયા.
રાહનોમાઇ .... રસ્તો દેખાડવાનું કામ.
રંગ .... ધન્ય, સાબાશ, ખુશી.
રળે .... મેળવે કમાય.
લબ .... મોહોડાંમાંથી ગળતું પાણી.
લગાર........ જરાપણ.
લાખ........ સો હજાર.
વડાઇ........ મોટાઇ, આબરૂ, કીર્તિ.
વર્તવું........ ચાલવું, રહેવું.
વલે .... દશા, હાલત.
વાણી........ જે કાંઇ બોલવું તે.
વિદ્યાદાતા .... વિદ્યા આપનાર, કેળવણી આપનાર, ગુરૂ.
વિપત્તિ ...... આફત, પીડા.
વેશ .... પોશાક, સીનગાર.
શરીક ...... ભાગીઓ, સાથી.
શાણી........ ડાહી.
શુકરાના ...... સંતોષ પામીને પાડ માનવો.
સગાઈ ...... સમ્બન્ધ.
સજીએ ...... ધરીએ, પેહેરીએ.
સજનારા...... પોશાક પેહેરનાર.
સત .... સાચું.
સદ્દગુણી ...... સારા ગુણવાળું.
સદાય........ હમેશ.
સ્નેહી........ મિત્ર, દોસ્ત.
સફળ........ ફળવાળું, સિધ.
સબલ........ બળવાન, જોરાવર.

સંભારવું ...... યાદ કરવું.
સમ .... સરખું, સોગન.
સર .... માથું.
સરસાઇ ...... એકએકથી સરસ થવું તે.
સ્વરભેદ ...... અવાજમાં ફેર, સાદમાં તફાવત.
સવાળ કરતો.. .. ભીખ માંગતો.
સંસાર ...... સૃષ્ટી, દુનીઆ.
સહાય થવું .... મદદ કરવી.
સાગર ...... સમુદ્ર, દરિઓ.
સાર .... ફાયદાની વાત, લાભ.
સાર=માંહીસાર.. સારામાં સારી.
સાંપડશે ...... જડશે, પ્રાપ્ત થશે, મળશે.
સીધાવે ...... જાએ, દુર થાય.
સુખ ખાણી.... સુખનો ભંડાર.
સુઝાડયો ...... દેખાડયો.
સુવિચાર...... સારો વિચાર.
સેતાયશ ...... સ્તુતિ, ગુણ ગાવા તે.
સોહાય ...... શોભાય.
હદ કરવી...... પાર વનાનું કરવું, ઘણુંજ કરવું.
હફતકેશ્વર .. .. દુન્યા, સાત મુલક.
હાકેમ........ ધણી, રાજા.
હાજત ...... વાડામાં જવું.
હિત .... ભલું, સારૂં.
હીણવું ...... ધીકારવું, નિન્દા કરવી.
જ્ઞાનદાન ...... જ્ઞાનની બક્ષેસ.